

Semmelweis Egyetem

A Semmelweis Egyetem hallgatóinak és közalkalmazottainak lapja

„Mások javára élni, s nem a magunkéra” (Balassa János)

Kétszáznegyven éves
egyetemünk ünnepén

Nyolcvanéves Szabó Zoltán,
a magyar szívsebészet ikonja

Méltóságos
régi pompájában díszlik
a felújított főépület

Mikulás és Karácsonyi ünnepek

a Semmelweis Kiadó
könyvesboltjaiban!

2009. november 30.
és december 11-e között

**óriási
kedvezmények!**

Ajándékkönyvek
akár **100 Ft-ért** is!

LEGENDUS

Könyvesbolt

Budapest, Nagyvárad tér 4.
Semmelweis Egyetem, NET Aula
Tel., Fax: 210-4408

EOK

Könyvesbolt

Budapest IX., Tűzoltó utca 37-47.
Tel.: 459-1500/60000

www.semmelweiskiado.hu

Semmelweis Egyetem

Az Orvosegyetem és a TF-Fórum újságok jogutódja
A Semmelweis Egyetem
Általános Orvostudományi,
Egészségtudományi, Fogorvostudományi,
Gyógyszerésztudományi, Testnevelési
és Sporttudományi Kara hallgatóinak
és közalkalmazottainak lapja

Megjelenik háromhetente

Felelős kiadó: az egyetem rektora;
dr. **Tulassay Tivadar**

A szerkesztőbizottság elnöke:
dr. **Sótonyi Péter** rector emeritus
(sotpet@igaz.sote.hu)

A szerkesztőbizottság tiszteletbeli elnöke:
dr. **Donáth Tibor** professor emeritus
(donath@ana.sote.hu)

Felelős szerkesztő:

Tolnai Kata
(tolnaikata@gmail.com),
Telefon: 06-20-825-9747

Szerkesztőség: 1085 Bp., Röck Szilárd u. 13.
Tel./fax: 267-6166 (üzenetregisztrívél)
E-mail: ujsag@bkt.sote.hu

Olvasószerkesztő:
dr. **Szelid Veronika**

A szerkesztőbizottság tagjai:

dr. **Békási Sándor** (HÖK)
bekasisanya@gmail.com
dr. **Bubenyák Máté** (GYTK)
(bmate@gyok.sote.hu)

Csetneki Júlianna egyetemi főnövér

(csetneki@kkt.sote.hu)

dr. **Gombocz János** (TF)

(gombocz@mail.hupe.hu)

dr. **Hermann Péter** (FOK)

(hermann@pannongsm.hu)

Horváth N. Orsolya (HÖK)

h.orsolya@hotmail.com

dr. **Jákó Kinga** (SMIF)

(jako@rekhiv.sote.hu)

dr. **Kardon Tamás** (KHT)

(kardon@puskin.sote.hu)

dr. **Karlinger Kinga** (ÁOK)

(karlking@radi.sote.hu)

dr. **Kormos Andrea** (GFI)

(kormos.andrea@lotus.rekhiv.sote.hu)

Kún Éva (MKI)

(kuneva@rekhiv.sote.hu)

dr. **Langer Róbert** (ÁOK)

(roblanger@hotmail.com)

Márton Emőke (DI)

(marton@phd.sote.hu)

Oláh Dániel (HÖK)

olah.daniel@ioc.s.hu

dr. **Polgár Veronika** (ETK)

(polgarv@se-etk.hu)

dr. **Szabóné Balogh Clarissza**

(claris@freemail.hu)

dr. **Voszka István** (ÁOK)

(voszka@puskin.sote.hu)

Az újságot kiadja a **Semmelweis Kiadó**

www.semmelewsikiado.hu

dr. **Táncos László**

Tördelőszerkesztő: **Békésy János**

Terjesztés, hirdetésfelvétel:

Kovács Veronika

(kovver@net.sote.hu)

Nyomta: Avaloni Kft.

ISSN 1586-6904

Címlapon fent: 240 éve írta alá Mária Terézia az egyetem jogelődjének alapító oklevelét. Az évfordulón tartották a Dies Academicus ünnepséget, amelyen jelen volt Sólyom László köztársasági elnök is. Cikk a 4-5. oldalon

Címlapon közepén: Október 22-én ünnepelték a Városmajorban Szabó Zoltán professor nyolcvanadik születésnapját (képünkön Merkely Béla, Szabó Zoltán és Papp Lajos). Cikk a 10-12. oldalon, fotó: **Gulyás József**

Címlapon lent: Megújult az egyetem főépülete. Cikk a 13. oldalon, fotó: **Raizer György**

Arra vágyott, hogy kinyíljon előtte a világ

9. oldal

Agykutatás a Harvard Egyetemen, flamenco gitározás, latin-amerikai versenytáncok és tenisz. Mindez együtt teremt egyensúlyt a kitüntetéses doktori cím legújabb birtokosa, **Antal Miklós** életében.

A magyar szívsebészeti ikonja

10-12. oldal

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából ünnepélyes keretek között köszöntötték **Szabó Zoltán** szívsebész professzort, a Semmelweis Egyetem városmajori Ér- és Szívsebészeti Klinikájának korábbi igazgatóját.

Honorary Doctors

14. oldal

This year which was the 35th time, twelve prominent professors became Honorary Doctors of the university.

A kultúra egyetemi otthona

15. oldal

A tudomány és művészet találkozásának színhelye a Semmelweis Szalon, amely első ízben október 29-én fogadott vendégeket: tudósok és művészek paroláltak.

Dr. Hepp Ferenc Emléknep a TF-en

16-17. oldal

A magyar sport kiemelkedő személyiségére emlékeztek november 3-án, születésének 100. évfordulója alkalmából a Testnevelési és Sporttudományi Karon.

Emlékezés, küldetés

18-20. oldal

Monos Emil emeritus professor orvostanhallgatóként élte át a forradalom napjait. Naplószerű jegyzetei alapján beszámol a forrongó napok eseményeiről.

Rezidensképzés új keretek között

21-22. oldal

Valódi megoldás vagy tüneti terápia? Az új rendelet hatályba lépésével ismét a figyelem középpontjába kerül a rezidensképzés. November 12-én demonstrációt tartottak a rezidensek és az orvostanhallgatók: Orvost a Hazának, Hazát az Orvosnak! szlogenrel.

Felhőtlenül – Gólyabál 2009

26. oldal

A Gólyabál minden évben nagy esemény, amelyet lázas készülődés előz meg mind a szervezők, mind a bálón résztvevő vendégek részéről. A rendezők idén is kiváló munkát végeztek.

Titoknyitogató

27. oldal

Újabb négy professor életpályája könyv- és film alakban, így immár 24-en a Semmelweis Egyetem panteonjában: Nász István, Nemes Attila, Tringer László, Vincze Zoltán.

XX. Védőnő–Szülész–Gyermekápoló Konferencia

A november 30–december 1. között megrendezésre kerülő XX. jubileumi program célja, hogy a védőnők, a szülészeten tevékenykedők és a gyermekápolásban részt vevők egységes szakmai elvek szerint, minél színvonalasabban végezzék munkájukat. Ennek érdekében a Magyar Ápolási Egyesület Szülész-női és Gyermekápolói Szekciója, a Magyar Védőnők Egyesülete és a Semmelweis Egyetem Ápolásvezetési és Szakdolgozói Oktatási Igazgatósága mellett a Szülészeti, Perinatológiai és Aneszteziológiai Társaság is a szervezők közé csatlakozott. A hagyományoknak megfelelően, a rendezvényen kerül átadásra a Virginia Appgar-díj, és „Tiszteletbeli szülésznot” is avatnak. Az akkreditált továbbképzésre ingyenesen várják a Semmelweis Egyetemen dolgozó orvosokat és szakdolgozókat a Semmelweis Egyetem Nagyváradtéri Elméleti Tömb Dísztermében.

Dr. **Görbe Éva**
SZPAT elnök

Csetneki Julianna egyetemi docens
Magyar Ápolási Egyesület Szülész-női Szekció elnök

Old and New Hormones

A Semmelweis Egyetem I. Sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika Asszisztált Reprodukciós Osztálya és az Európai Humán Reprodukciós és Embriológiai Társaság (ESHRE) együttműködésben december 3-án és 4-én tudományos továbbképző szimpóziumot rendez „Old and New Hormones” címmel a klinika tantermében. Érdeklődni dr. **Urbancsek János** egyetemi tanárnál, a szimpózium helyi szervezőjénél lehet: Tel.: 06-1-2660115, E-mail: urbancsek.janos@noi1.sote.hu

Join the University Chamber Choir

Everyone is welcome who loves music. Rehearsals are on Tuesdays from 6 p.m., at 15 Ferenc Place, room 103.

For further information please contact **István Papp** (Ferenc tér, room 107) 06 (20) 6632989, 06 (70) 6267324, pais@citromail.hu

Születésnap

Röhlich Pál professor emeritus 80. születésnapját tudományos rendezvénnyel ünnepelték november 12-én a Semmelweis Szalonban a Humánmorfológiai és Fejlődésbíológiai Intézet oktatói és dolgozói. **Tulassay Tivadar** rektor megnyitóját követően **Szél Ágoston** rektorhelyettes igazgató mondtott köszöntőt, majd két tudományos előadás hangzott el: A clathrin burkos vezikuláktól a caveolákig címmel **L. Kiss Anna**, öt követően pedig **Lukáts Ákos** A retinális fotoreceptorok in vivo és in vitro fejlődése témáról beszélt.

Dies Academicus - november 7.

A 240 éves egyetem ünnepe

*Egyetemünk fennállásának 240. évfordulóján rendezett ünnepség napra pontosan a Nagyszombati Egyetem Orvosi Fakultása alapításának évfordulóján zajlott. Az emelkedett hangulatot fokozta **Sólyom László** köztársasági elnök jelenléte, aki kitüntetéses doktori cím átadására érkezett, és mindvégig jelen volt az ünnepi szenátusi ülésen.*

■ **Tóth Miklós rektorhelyettes, Sólyom László köztársasági elnök, Tulassay Tivadar rektor és Szél Ágoston rektorhelyettes az ünnepségen**

Megnyitó beszédében **Tulassay Tivadar** rektor legelőször üdvözölte az ünnepség vendégeit, résztvevőit, majd röviden felidézte a kar alapításának időszakát: nem volt szélcsendes ideje az alapítást követő 15 évben az orvosi karnak, kétszer is költözött. Az orvosi kar és az ország története összefonódik: az 1848-as és az 1956-os forradalomban is aktív hazafias részvételt vállaltak orvosok és orvostanhallgatók. Minden generációnak újra kellett építenie csak úgy a kart, mint a hazát, ami ma is így van: „Ha romba dőlt is, újra rakható,/ kert, ház, haza -/ s csak egy a titka: kezd el -/ fiadnak kell folytatnia”- idézte Illyés Gyula sorait a rektor. A mai napon a Mester és Tanítvány közös eredményét ünnepeljük – hangsúlyozta egyetemünk vezetője.

PhD-fokozatú doktorok avatása

Dr. **Szél Ágoston**, a Doktori Tanács elnöke elmondta: idén 121 jelölt fejezte be doktori munkáját, közülük egy kitüntetéssel. 104 főt summa cum laude, 16 főt cum laude, 1 személyt pedig rite minősítéssel avatnak doktorrá. Az avatás részeként a jelöltek esküt tettek.

Kitüntetéses doktor

Dr. **Antal Miklós** Sólyom László köztársasági elnöktől a Magyar Köztársaság címerével díszített arany pecsétgyűrűt vett át, Promotio sub auspiciis praesidentis Rei Publicae kitüntetéssel avatták doktorrá. Eddig szerzett valamennyi osztályzata jeles vagy kitűnő. 2003-ban summa

cum laude eredménnyel szerzett orvosi diplomát a Debreceni Egyetemen. Doktori cselekményének a Szentágotthai János Idegtudományok Doktori Iskolája adott otthont **Nusser Zoltán** irányításával. Közleményeinek összesített impakt faktora 16. Jelenleg a Harvard Medical School Neurobiológiai Intézetében folytat kutatómunkát. Szél Ágoston professzor Szentgyörgyi Albert híres aforizmáját ajánlotta figyelmébe: „A felfedezés lényege: azt látni, amit mindenki látott, és azt gondolni, amire senki sem gondolt”.

A kitüntetetről cikket olvashatnak a 9. oldalon.

Avatás

Egyenként szólították az új doktorokat, akiket kézfogással fogadott doktorrá az egyetem rektora és a Doktori Tanács elnöke. Az avatást követően dr. Szél Ágoston, a Doktori Tanács leköszönő elnöke mondott ünnepi beszédet, melyet külön cikkben olvashatnak a 6-7. oldalon.

Kiváló PhD-oktató kitüntetettek

A Doktori Tanács 2003-ban határozta el, hogy minden évben megjutalmazza azokat az oktatókat, akik a doktori képzés területén kiemelkedő munkát végeztek. Az idei díjazottak a következők:

- dr. **Makara Gábor** akadémikus
- dr. **Mészáros János** egyetemi tanár
- dr. **Noszál Béla** egyetemi tanár
- dr. **Réthelyi Miklós** professor emeritus
- dr. **Sótonyi Péter** rector emeritus

Rövid méltatásukat a 8. oldalon olvashatják.

■ **Tulassay Tivadar, Szél Ágoston, Antal Miklós és Sólyom László**

2009-ben avatott doktorok névsora

Ádám Szilvia	Hajdu Melinda	Prókai András
Antal Miklós	Hauser Balázs Imre	Pulai Judit
Bálint Eszter	Heltai Krisztina	Putz Zsuzsanna
Balogh Ádám	Hevesi Tóth Barbara	Reismann Péter
Bánhegyi Gábor Péter	Hornyák István	Rényi-Vámos Ferenc
Bányász Ilona	Horváth Eszter Mária	Révész László
Baran Brigitta	Istenes Ildikó	Riesz Péter
Bartha Lajos	Jókuti Adrienn	Róka Attila
Batmunkh Enkhjargal	Kádas István	Rosta Klára
Becker Dávid	Kalmár Sándor	Rusai Krisztina
Benedek Angéla	Keresztényi Zoltán	Savvas Siamilis
Benkő Rita	Kertész Ákos	Slézia Andrea
Benkő Bernadett	Keszthelyi Attila	Sobel Gábor
Berkes Péter	Kiss Róbert	Susánszky Éva
Biró Krisztina	Kiss Levente	Süle András
Blazsek József	Koltai Miklós	Szabó Gabriella
Bodor Ágnes Lívia	Kósa János Pál	Szabó Erzsébet
Bognár Gábor	Kovács Márta	Szarvas Tibor
Bogos Krisztina	Kováts Tímea	Szatmári Tünde
Borka Katalin	Kozsarek Márk	Szigeti Krisztián
Boros Csaba	Köllő Mihály	Szóccka Miklós
Botos Erzsébet	Körös Ágnes	Szöke Dominika
Costa Andreas	Kuczyné Folhoffer Anikó	Szűcs Ákos
Czebe Krisztina	Kynsburg Ákos Péter	Tari-Keresztes Noémi
Cserapes Judit	Laki Judit	Tárnok Zsanett
Deák Katalin Henriett	Lukács Judit	Telek Tamás
Décsi Csaba András	Majoross Kinga	Telkes Gábor
Dimitriou Szilvia	Markó Károly	Torzsa Péter
Dudics Valéria	Mayer László	Tölgyesi Gergely
Duray Gábor Zoltán	Molnár Andrea Ágnes	Turu Gábor
Egyed Zsófia	Molnár Tünde	Urbán Veronika
Erős Nóra	Oberna Ferenc	Vág Tibor
Farkas Zsuzsanna	Orbán Norbert	Váli László
Fejér Zsolt	Palik Éva	Vámos Eszter Panna
Fischer Simon	Pap Károly	Varga Marina
Gál Anikó	Patkó Tamás	Várkonyi Edit
Géczi Gábor	Pikó Henriett	Vendégheg Zsolt
Giber Kristóf	Pintér Ferenc	Vincze Géza
Guttman-né Reichart Anikó	Polgár Patrícia	Zádori Zoltán
Gyórfy Hajnalka	Polonkáné Bálint Ágnes	
Gyórfy Zsuzsa	Pongrácz Endre	

Doktori Tanács új elnöke

A Semmelweis Egyetem Szenátusa október 29-én tartott ülésén a Doktori Tanács elnökévé választotta dr. **Rácz Károly** egyetemi tanárt, a II. Sz. Belgyógyászati Klinika igazgatóját. A megbízásról szóló okiratot dr. **Tulassay Tivadar** rektor adta át az ünnepségen.

Címzetes egyetemi tanári cím

dr. **Sperlág Beáta**, felterjesztő: Farmakológiai és Farmakoterápiás Intézet (ÁOK).

Címzetes egyetemi docensi cím

dr. **Kiss Róbert Gábor**, felterjesztő: Kardiológiai Központ – Kardiológiai Tanszék (ÁOK),

dr. **Koltai Iván Kálmán**, felterjesztő: Biomechanika Tanszék (TF).

Egyetemi magántanári cím

dr. **Andréka Péter**, felterjesztő: II. Sz. Belgyógyászati Klinika (ÁOK),

dr. **Szikora István**, felterjesztő: Radiológiai és Onkoterápiás Klinika (ÁOK).

Mesteroktatói cím

Regős Istvánné, felterjesztő: Ápolástudományi és Táplálkozástudományi Tanszék (ETK),

Varga Mária, felterjesztő: Dietetikai és Táplálkozástudományi Tanszék (ETK).

Alapítványi díjak

Veritas et Virtus Alapítvány díja

A dr. **Farkas Zsolt** emlékére létrehozott pályázat a Semmelweis Egyetem Doktori Iskolájában tanuló 35 év alatti hallgatók vagy predoktorok tudományos munkáját díjazza. Ifjabb dr. **Farkas Zsolt Gyula** doktori ösztöndíjaként, 28 éves korában, 1997. október 24-én hegymászásakor, tragikus körülmények között életét vesztette. Az alapítvány idei díjazottjai: **Hangya Balázs**, **Garas Anita** és **Pócza Péter**.

Doktorandusz kiválósági díj

A Baráti Kör megalakulásának idén ünnepelt 20. évfordulója alkalmából alapított díjat **Szeifert Lilla** és **Tömböl Zsófia** nyerte el.

Dr. Genersich Antal Alapítvány díjai

A díjakat **Keller Éva** professzorasszony, a kuratórium elnöke, **Tankó Attila** címzetes egyetemi tanár, a kuratórium titkára és **Filep Aladár** főorvos, a kuratórium tagja adta át. Az átadásról külön cikket olvashatnak a 8. oldalon.

Babics Antal Alapítvány díjai

A meghirdetett pályázatra fiatal oktató, kutató nyújthatott be olyan eredeti munkát, ami még tudományos folyóiratban nem jelent meg. Az Alapítvány Tudományos Bizottsága által megosztott első díjban részesült:

dr. **Nyirádi Péter** egyetemi docens (Urológiai Klinika és Uro-onkológiai Centrum),

dr. **Riesz Péter** egyetemi tanársegéd (Urológiai Klinika és Uro-onkológiai Centrum),

dr. **Treszl András** (I. Sz. Gyermekgyógyászati Klinika).

A díjakat a Babics Antal Alapítvány képviselőjében **Romics Imre** professzor úr, az Urológiai Klinika igazgatója adta át.

Az ünnepség végén a Nádasy Kamaragyűlés játszott, majd Tulassay Tivadar rektor záró szavaiban felhívta a figyelmet arra, mennyire fontos, hogy lássuk, megismerjük a körülöttünk élő mestereket, akik mindig voltak, vannak és lesznek is. S bár a tanítványok különböznek egymástól, mindegyik megtalálhatja a maga saját mes-

terét, akitől tanulhat. S ha hite is van hozzá, akkor tovább fogja adni a megszerzett tudást. A Szózat csendes, meghitt közös elnéklésével ért véget az Egyetemi Napon rendezett ünnepség hivatalos része.

Az összeállítást **Tolnai Kata** készítette, fotó: **D. Kiss Balázs**

Jó tanítás csak ott folyhat, ahol él a kutatás szelleme

Köszöntőbeszéd a Dies Academicus ünnepségen

Különleges pillanat ez! Sokéves tudományos munkájuk gyümölcsét aratják most le. Átvették a szépen kivitelezett diplomát, amely tanúsítja, hogy tudományterületükön kellő mennyiségű és mélységű ismeretet szereztek. Önálló kutatómunkára jogosultak, tudományos pályázatokat nyújthatnak be, és posztdoktori állásokat foglalhatnak el. A fokozattal a „doktor” megszólítás is kijár Önöknek. Az avatás mellett azonban ma nemcsak a Dies Academicust, vagyis a Tudomány Napját, hanem egyetemünk alapításának 240. évfordulóját is ünnepeljük.

Engedjenek meg egy kis történelmi időutazást, hogy a két ünnep jelentőségét megérthessük. Képzeljék el, hogy az időszámítás előtti 4. században vagyunk, az ókori Athén közelében egy szent ligetben sétálgatunk és a tudományról beszélgetünk. A liget és a tornacsarnok, valamint a hozzájuk tartozó templom tulajdonosa nem más, mint *Akadémosz* görög hős, aki örömmel látja ott vendégül kora tudósait. Ligetét az istenek a nekik tett szolgálatokért minden támadás ellen megkímélik. Ebben a védett ligetben találkozhattunk és vitatkozhattunk **Szókratész** tanítványával, **Platónnal** és a filozófus barátaival. Álljon itt egy gondolat Platontól: *„A legnagyobb hiba, amit az orvosok követnek, hogy a testet anélkül próbálják meggyógyítani, hogy az elmét is gyógyítani próbálnák. Pedig az elme és a test egy, és nem szabadna külön kezelni.”*

Ókori akadémia

Időszámításunk előtt 387-ben Platón alapította meg Akadémiának nevezett filozófiai iskoláját, amely majdnem ezer évig állt fenn. **Justinianus** császár 529-ben az athéni Akadémián betiltotta a filozófiai és jogi képzés folytatását, megszüntetve ezzel a hellenizmus nevelőintézetét. Az Akadémia akkori vezetője társaival együtt a Perzsa Birodalomban kerestek menedéket. Újabb ezer esztendőket kellett várni, hogy a XV. század Firenzéjében újjászülethessen a **Cosimo de Medici** nevéhez fűződő reneszánsz Akadémia. Az *Akadémia* tágabb értelemben a 'tudósokból álló testület' megjelölése, amelynek máától Önök is tagjai. A korai középkorban az egyházi, kolostori iskolákból másféle tudós intézmények is alakultak, amelyek mesterek és tanítványok közösségeként működtek. Az egyetem elnevezést a latin *universitas magistrorum et scholarium* kifejezésre vezetjük vissza. Az egyetemek tudományos fokozat kiadására

■ Szél Ágoston

jogosultak. Mi most éppen ezen jogunkat gyakoroljuk, amikor ünnepélyesen átadjuk Önöknek a diplomát. A PhD a *Philosophiae Doctor* szó rövidítése. A középkorban először csak teológiai, orvosi és jogi doktorátust lehetett szerezni, a filozófia csak később került be a doktori fokozatra érdemes tudományok közé, innen származik az elnevezés. Az első PhD-fokozatot Párizsban adták ki 1150-ben, de csak a 19. században jelent meg a PhD az önálló tudományos kutatáshoz való jog elismeréseként.

Középkori egyetemek

A tudományos fokozatot kiadó intézmények európai története 1088-ban kezdődik Bolognában, ahol megalakult az első egyetem, meghatározva a szó mai jelentését. A sor gyorsan folytatódik, 1090-ben Párizsban, majd Oxfordban, Montpellierben és Cambridge-ben alakul új egyetem. A 13. század elején a Salamancai Egyetem,

majd a Padovai Egyetem nyitja meg kapuit. Az 1300-as években Prágában, Krakkóban, Bécsben, majd Heidelbergben alakulnak meg újabb, ma is fennálló egyetemek. Számunkra kezdettől fogva Bécs a legjelentősebb, ahol folyamatos a magyar hallgatók jelenléte. Érdekesség, hogy a Bolognai Egyetemnek egy ízben magyar rektora is volt, **Miklós** nyitrai püspök személyében.

A 14. és 15. század fordulóján Magyarországon is több tudományos iskolát alapítottak. A Veszprémi Egyetem hamar megszűnt. A Nagy Lajos által alapított Pécsi Egyetemen orvostudományi képzés is folyt. Pécs azonban csak kismértékben vonzotta az ifjúságot, így már a 15. században megszűnt, és a magyar hallgatók csak külföldön szerezhetek magasabb ismereteket. Ezt követte a pozsonyi egyetem megnyitása, amely a bolognai egyetem mintájára készült. Ezen intézmények nagyban elősegítették Magyarországon a tudomány és művészet oktatását, és az orvostudomány sem szorított csupán a monostorokra, ahol szerzetesek gyógyítottak és végeztek műtéteket.

Pázmány Péter és Mária Terézia egyeteme

A 16-17. században, a török hódoltság alatt – a három részre szakadt és belviszályokkal, felekezeti konfliktusokkal terhelt országban a mostoha viszonyok ellenére – egyre nőtt a korszerű műveltségre és tudományos képzésre irányuló igény. **Pázmány Péter** esztergomi érsek, az ellenreformáció és a barokk irodalom óriása, legfontosabb feladatának tekintette, hogy intézményessé tegye az országnak és az egyháznak egyaránt fontos, művelt vezetőréteg kinevelését. A szenális bíboros saját vagyonából az akkor ideiglenes prímási székhelyen, Nagyszombatban megalapította a teológia és bölcsészeti fakultásból álló univerzitást. A nagyszombati egyetem fél évvel az alapító halála után, 1635. november 13-án ünnepélyesen megnyitotta kapuit.

Az egyetemes kronológia szerint **Rembrandt** ekkor festi meg a *„Tulp doktor anatómiáját”*. Monteverdi *„Poppea megkoronázása”* című műve is ekkor születik meg. Fermat, Descartes és Pascal korszaka ez! Megjelenik Galilei híres műve, a *„Párbeszédek a két legnagyobb világrendszeréről”*, hogy egy évre rá az inkvizíció a Pádovai Egyetem híres tanárát tanai visszavonására kényszerítse.

Pázmány intelme a korabeli hallgatók felé így hangzott: „Istent féljék, szorgalmasan tanuljanak, és majdan nemzetüknek és hazájuknak híven szolgáljanak.” Pázmány bölcs előrelátását bizonyítja, hogy gondolt a jövőre: „És ha idő múltával, ha Isten Magyarországot a török igától megszabadítja, alkalmasabb város találtatnék az Egyetem számára, szabadságában álljon a Társaságnak ezt a mi alapításunkat az Egyetemmel együtt máshova átvinni...” Az alapító személyes dicsőségénél fontosabbnak tartotta azt, hogy az egyetem kisugárzása még nagyobb lehessen, kedvező történelmi fordulat esetén jobban az ország szívébe kerülve még hatékonyabban szolgálhassa a magyar nemzetet és az egyházat.

1769-ben Mária Terézia – a királyi egyetem cím megadása mellett – orvosi fakultást is létesített Nagyszombatban. Az orvosi kar megalapítására Mária Terézia átfogó, birodalmi szintű egészségügyi reformja részeként került sor. „Die Schule ist und bleibt ein Politikum”, azaz az iskola politikum, közügy – mondta Mária Terézia, aki ennek a gondolatnak a jegyében adta ki – 232 évvel ezelőtt – a modern magyarországi oktatási rendszer alapvetését jelentő királyi rendeletét, a Ratio Educationist.

A nagyszombati orvoskar tervezetét a királynő udvari orvosa, **Gerhardt van Swieten** dolgozta ki a Leydeni Egyetem és az általa megreformált bécsi orvoskar mintájára. Van Swieten a század egyik legnagyobb politikusa, nemzetközi hírű orvosprofesszora, a felvilágosult abszolutizmus kormányrendszerének jellegzetes alakja volt. Van Swietennek a magyarok iránti szimpátiáját mutatja, hogy az általa beszélt nyolc nyelv mellett magyarul is megtanult. 27 éven át az egész monarchia kulturális, tudományos és egészségügyi életének legfőbb irányítója volt. Őt tekintjük a hazai orvosképzés megteremtőjének.

Az új kar szervezése Mária Terézia **1769. november 7-én** kelt rendelkezése nyomán indult meg. Ez a nap a Semmelweis Egyetem születésnapja! Az oktatás 1770-ben kezdődött meg, eleinte öt tanszékkal, amelyek élére van Swieten tanítványai, elismert európai szintű tudósok, kinevezésük idején alig harmincéves orvosok kerültek. Az első anatómiatanár a cseh származású, de magyarul is kitűnően beszélő **Trinka Vencel**, az élettan első tanára a pétervárad **Prandt Ádám Ignác** lett. A kor egyik legjelesebb tudósa, a felső-ausztriai származású kémia- és botanikatanár **Winterl Jakab József** és a nagyhírű sebésztanár, a bécsi születésű, később magyar nemességre emelt **Plenk József Jakab** folytatta a sort. A belorvostan első professzora, a Veszprém megye választott tisztiorvosi állásából egyetemi katedrára emelt **Schoretics Mihály** volt.

Kronológiai utalás, hogy **James Cook** ekkor fedezi fel Ausztrália keleti partvidékét. Az Esterházyak főúri udvarának kastélykertjében, Fertődön felépül az operaszínpad **Joseph Haydn** vezetésével. **Morgagni**,

a Padovai Egyetem anatómusa és patológusa ekkor 77 éves, és főművét, a „De Sedibus et causis morborum per anatomem indagatis”-t angolul és németül is kiadja.

A nagyszombati egyetem Pázmány Péter egykori jóslata szerint 1777-ben Budára, majd újabb hét év múlva, már II. József uralkodása alatt, Pestre költözött. 1844-től a tanítás magyar nyelven folyik. Egy évszázad múlva, 1951-ben az orvoskar önálló, Budapesti Orvostudományi Egyetemmé vált. 1955-ben megalakult az Általános Orvostudományi, a Fogorvostudományi, és a Gyógyszerésztudományi Kar. Az orvoskar alapításának 200. évfordulóján, éppen ma 40 éve, 1969. november 7-én, az egyetem felvette **Semmelweis Ignác** nevét. A 2000-ben lezajlott integrációs folyamat során egyetemünk a mai Egészségtudományi Karral és a Testnevelési és Sporttudományi Karral gazdagodott.

A Semmelweis Egyetem Doktori Iskolája

Történelmi visszatekintésemet a fokozatszerzés ügyével kezdtem. 1993-ban, az akkori új Felsőoktatási Törvény a tudományos fokozat odaítélésének jogát visszaadta az egyetemeknek. A szovjet rendszerű felsőoktatásban ugyanis külön Tudományos Minősítő Bizottság működött, és annak eljárás- és követelményrendje szerint lehetett kandidátusi címet szerezni. 1993 után azonban Doktori Programok, majd Doktori Iskolák alakultak, és megindult a szervezett doktori képzés. Egyetemünk különösen sikeres ezen a téren, mert ma az összes hallgatóhoz viszonyított doktoranduszlétszámban a 2. helyet, a fokozatot szerzett doktorjelöltek száma alapján pedig a rangsor negyedik helyét foglaljuk el az ország egyetemei között. A vitathatatlan sikertörténet elindítóit, **Réthelyi Miklós** akkori rektort, **Sótonyi Pétert**, a Doktori Tanács első elnökét és **Makara Gábort**, a Doktori Iskola alapítótagját, leköszönő elnökhelyettesét mai ünnepségünk fénypontjaként hamarosan magas kitüntetésben részesítjük. Kedves Barátaim, legyenek büszkéek arra, hogy doktori fokozatukat a Semmelweis Egyetemen szereztek!

Búcsúzóul Szent-Györgyi Albert szavait idézem: „Jó tanítás csak ott folyhat, ahol él a

kutatás szelleme, az igazságok lelkes, pártatlan szeretete. Tudományos kutatómunkánkkal hazafiás kötelességünket is teljesítjük, mert hiszen éppen a tudomány, a kultúra az az egyetlen terep, amelyen a versenyt a nagy nemzetekkel egy kis nemzet is felveheti, megcsillogtatván nevét az emberi történelemben. Az egyetem feladata hármas. Legősibb hivatása gyűjteni, terjeszteni és gyarapítani az emberi tudást. Második feladata kis számban nevelni a jövőnek tudósokat, akik majd ezt a hivatást tőlünk átveszik. Nem kevésbé magasatos az egyetem harmadik hivatása: a haza számára polgárokat nevelni, akik el vannak látva a szellem fegyverével.”

Platónótól Szent-Györgyi Albertig és Pázmány Pétertől Réthelyi Miklósig hosszú utat tettünk meg, de az intelmek lényege alig változott. Egykori tanítványként, méltatlan mesterként és a Doktori Tanács leköszönő elnökeként sok sikert kívánok Önöknek! Köszönöm szépen, hogy meghallgattak, és szívből kívánom, hogy Önök közül kerüljenek ki a jövő Van Swietenjei és Sótonyi Péterei. Kívánom, hogy bölcs emberként, nagyszerű tudósként, kitűnő egészségben használják a szellem fegyverét, és sokáig élvezzék tudományos fozatuk örömeit.

Áldja meg Önöket az Isten!

Dr. Szél Ágoston

Magyar Alumni Találkozó

A Semmelweis Egyetem hagyományossá váló, soron következő Magyar Alumni Találkozója november 28-án (szombaton) 11 órai kezdettel az EOK épületben (IX. ker., Tűzoltó u. 37-47.) kerül megrendezésre.

Jelentkezés és további információ:
www.se-alumni.hu, T: 20/663-2266

Kiváló PhD-oktató kitüntettek

A Dies Academicus ünnepségen adták át a Doktori Tanács által hat éve alapított díjat. A kitüntetteket Szél Ágoston méltatta és mindegyiküket egy idézettel is megajándékozta.

Makara Gábor

„Az emberség fényforrás, amely bevilágítja a lélek sötét oldalát,

Megbecsülés, fény, rang, dicsőség – bármilyen nagy értéket látnak mögöttük a többiek, tudd, hogy az emberség mindegyiknél nagyobb.”
(Tatiosz)

Az MTA rendes tagja, az OTKA elnöke. A kitüntetést a Semmelweis Egyetem Doktori Iskolájában végzett vezetői teljesítményével érdemelte ki, mint a Doktori Tanács alapítótagja, elnökhelyettese és az Oktatási Bizottság elnöke, vagyis minden tekintetben meghatározó személyisége.

Mészáros János

„Nem elég megismerni az igazságot, nem elég megszövegezni, nem elég bátran kimondani: égni is kell érte, elégni, az élet anyagát, a test szövetét odadobni a lángoknak, melyek egyszerre perzselnek kívülről, belülről.”
(Márai Sándor)

Egyetemünk legendás jogelőd karán, a TF-en szakvezető, dékánhelyettes, rektorhelyettes és megszámálhatatlan egyetemi grémium tagja vagy elnöke volt. A kitüntetést a Sporttudományi Doktori Iskola előterjesztése alapján sikeres hallgatóinak kiemelkedően magas számával érdemelte ki.

Noszál Béla

„A bölcs sürgés nélkül működik, szó nélkül tanít, nézi az áramlást és hagyja, nem erőlködik, alkot, de művét nem birtokolja, cselekszik, de nem ragaszkodik, beteljesült művét nem félti, s mert magának nem őrzi, el se veszíti.”
(Lao Ce)

Egy év kihagyással hetedik éve a Gyógyszerésztudományi Kar dékánja. A kitüntetést a Gyógyszertudományi Doktori Iskola előterjesztése alapján sikeres hallgatóinak kiemelkedően magas számával érdemelte ki.

Réthelyi Miklós

„Bölcsnek nevezném azt az embert, aki egyszerre tartja számon, és egyenlő erővel éli meg mindazt, amit tud és mindazt, amit nem tud a világról. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy mindig a teljes egész, az univerzum polgára. Tudása sose vakítja el, teszi önhippé, mivel számára mindaz, amit nem tud, nagyon is reális. Ezért minden ítéletét tudásából meríti ugyan, de legbiztosabb döntéseiben is érezni lehet az ismeretlenre való örökös számvetését. Alázata így az egyetlen lehetséges alázat: szellemi magatartásának egyeses következménye.”

(Piliszy János)

A Semmelweis Egyetem rendszerváltás utáni első rektora. A kitüntetést a Doktori Tanács elnökének javaslatára azért kapta, mert megszervezte, majd 2000 és 2009 között sikeresen vezette a Szentágotthai János Idegtudományi Doktori Iskola munkáját.

Sótonyi Péter

„Az egyetemek dobogóján a tanár fontosabb, mint a tananyag. A tudomány ott van a könyvekben; a tanárnak nem az a dolga, hogy a katedrára kirakott könyv legyen. Amit a jó tanártól kapunk, nem a tudás, hanem a szenvedély. A szellem olyan, mint a vár – egy életet lehet elfutkosni a falai alatt, minden tornyát, árkat, lövését ismerhetjük, s még mindig nem vagyunk benn abban, amibe egy jó tanáron mint nyitott kapun át beszélhetünk. Az egyetemről az ifjú lélek – a középkorban és ma – egyformán mestert vár.”

(Németh László)

A Semmelweis Egyetem professor emeritus, az MTA rendes tagja, Széchenyi-díjas. A kitüntetést a Doktori Tanács elnökének javaslatára azért kapta, mert meg alapította a Semmelweis Egyetem Doktori Iskoláját, amelynek első elnöke volt.

tk.

Genersich elismerések

Genersich Antal 1842-ben született Nagyszombatban. Szüleit korán elveszítette, és minden anyagi támasz nélkül iratkozott be a Pesti Egyetem Orvosi Karára. 1865-ben avatták orvosdoktorrá, majd rövidesen megszerzte a sebészdoktori, szülési és szemsebészeti oklevelet is. Az orvosi kar 1868-ban állami ösztöndíjjal külföldi tanulmányútra küldte, ahol a kor legnagyobb szaktekintélyeinél (**Recklinghausen, Rokitansky, Ludwig és Virchow**) tanult. Az 1872-ben felállított Kolozsvári Egyetemen a kórbonctan tanára lett, és létrehozta a Kórbonctani Intézetet. 1895-ben meghívták a Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem I. Sz. Kórbonctani Tanszékének vezetésére. Egy-egy éven át az orvosi kar dékánjaként, majd az egyetem rektoraként tevékenykedett. Korának nemzetközi mércével mérve is kimagasló tudósa és oktatója volt. A patológián kívül magas szintre emelte egyetemünkön az igazságügyi orvostan művelését is. A Magyar Tudományos Akadémia levelező, majd rendes tagjává választotta. Budapesten hunyt el 1918-ban, kérésére a kolozsvári Házsongárdi temetőben helyezték örök nyugalomra. Az emlékének ápolására létrehozott dr. Genersich Antal Alapítvány kuratóriumának 2009. évi díjai:

Hallgatói díjak

Juhász Fanni FOK V. (prof. dr. **Matolcsy András** javaslatára)

Gyöngyösi Benedek ÁOK VI. (prof. dr. **Tímár József** javaslatára)

Marcsa Boglárka és **Marton Nikolett** ÁOK IV. (prof. dr. **Keller Éva** javaslatára)

Patológus díj

Dr. **Vass László** főorvos (a Magyar Patológusok Társasága javaslatára)

■ **Ülnek:** prof. Keller Éva, a Kuratórium elnöke, Péter H. Mária, egyetemi docens (Marosvásárhely), prof. Süveges Ildikó, a Magyar Egészségügyi Társaság elnöke, Marcsa Boglárka, ÁOK IV., Marton Nikolett, ÁOK IV., Juhász Fanni, FOK V. **Állnak:** prof. Paul Tischler, M.A. (München), Kálmán Jenő főorvos, a Kuratórium tagja, prof. Mandl József, az MTA tagja, Tankó Lenke, Maria Tischler (München), Tankó Attila, c. e. tan., a Kuratórium titkára, Rahóty Pál főorvos, Harald Tischler (Stuttgart), Vass László főorvos, prof. Péter Mihály, az MTA külső tagja (Marosvásárhely), Rahóty Pálné, Heim Pál, a különdíjak adományozója, Filep Aladár, a Kuratórium tagja.

Onkológus díj

Dr. med.habil. **Rahóty Pál** főorvos (a Magyar Onkológusok Társasága javaslatára)

Akadémikus díj

Prof. dr. **Mandl József**, az MTA levelező tagja (a Dr. Genersich Antal Alapítvány javaslatára)

Határon túliak különdíja

Prof. dr. **Paul Tischler** (A Szepességben született és Münchenben élő tudós Genersich Antal

nagyapjáról, **Genersich János** teológus professzorról, íróról készült monográfiája 2000-ben jelent meg Németországban.)

Dr. Péter H. Mária gyógyszerész és prof. dr. **Péter Mihály** mikrobiológus, ny. tanszékvezető, az MTA külső tagja (A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem nyugdíjas tanárai új adatokat tartalmazó kisonográfiát publikáltak az idén Genersich Antlról.)

Az elismeréseket Keller professzorasszony és a különdíjat adományozó **Heim Pál**, Genersich Antal dédunokája adta át.

ta

Arra vágyott, hogy kinyíljon előtte a világ

Agykutatás a Harvard Egyetemen, flamenco gitározás, latin-amerikai versenytáncok és tenisz. Mindez együtt teremt egyensúlyt a kitüntetéses doktori cím legújabb birtokosa, dr. Antal Miklós életében.

Mikor iskoláit kezdte, benne sem volt több teljesíteni vágyás, mint bármelyik diáktársában – meséli. Kezdeti jó iskolai eredményeit orvos szülei segítő odafigyelésének tulajdonítja. Cseperedvén aztán már egyre inkább érzékelte a tudás fontosságát. Lételemévé vált az állandó tanulás, készülés, ám kellett hozzá inspiráló forrás. Így fedezett föl más világokat, a sportot – versenyszerűen teniszezett – és a művészeteket: klasszikus majd flamenco gitározást, kóruséneklést, latin-amerikai versenytáncokat.

Felfedezések részese

Eleinte sebész szeretett volna lenni. Csodáta a keresztapa-nagybácsi kézsebészi bravúrait, tetszett neki a sebészeti műtétnél a Debreceni Egyetemen. Aztán az anatómiai, majd az idegtudományi tanulmányok, a TDK-sként elsajátított idegkutatási, elektrofiziológiai eljárások teljesen új világba terelték. Azóta sem csillapodott benne az agy megismerésének vágya.

Már a diplomázás előtt elhatározta: szerencsét próbál a szülővárosán kívül. Arra vágyott, hogy kinyíljon előtte a világ. Ezért jelentkezett a Szentágotthai János Idegtudományi Doktori Iskolába. A PhD-tanulmányokhoz labort keresett, s elsőként egyetemünk Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézetébe kopogtatott be. Segítőképpen fogadta dr. **Palkovits Miklós** emeritus professor, de nála akkor nem volt elektrofiziológiai területre PhD-hallgatói státus. Javaslata eljutott az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetbe, ahol dr. **Freund Tamás** igazgató professzor tanácsára dr. **Nusser Zoltán** Celluláris Ideg-

■ **Antal Miklós**

élettan Kutatócsoportjában találta meg a helyét. Utólag úgy látja, hogy jól választott doktori iskolát, amelynek vezetőjétől, dr. **Réthelyi Miklós** professzortól, valamint a Neuromorfológia és Sejtbiológia Programot irányító Palkovits professzortól is hasznos is-

mereteket kapott. A laborban pedig a kedve szerinti témát, a szaglórendszer alapvető szinaptikus folyamatait tanulmányozhatta. Emellett részese lehetett két tudományos eredmény megszületésének: közreműködhetett az úgynevezett külső ecsetsejtek két altípusának felfedezésében, funkcionális és strukturális jellemzésében, másrészt sikerült a szaglórendszer-kutatás jövőjét alapvetően meghatározó, korábban hiányosan leírt mély rövid-axonú sejtek két új típusának létezését is bizonyítaniuk.

Inspiráló környezetben

A PhD-évek elteltével újabb „világtágításra” készült, olyan posztdoktori kutatóhelyet keresett, ahol a látást tanulmányozhatja. Így jutott el az endokannabinoid-rendszer, illetve a hosszú távú szinaptikus plaszticitás kutatásában kiemelkedő dr. **Wade G. Regehr** neurobiológus professzorhoz, aki a Harvard Egyetemen tartott előadása után meghívta őt laborjába. Az első pillanattól kezdve befogadták a zömmel fiatal munkatársak, akik között csupán egyetlen külföldi (görög) van, viszont az egyetemen dolgoznak magyarok is, és Boston az USA legeurópaiabb városa.

„Úgy érzem, hogy pályámnak még nagyon az elején vagyok. De az már biztos, hogy maradok kutató, mert az így kapott szellemi kihívások olyan intellektuálisan inspiráló környezetet teremtenek, amely engem nap mint nap hajt előre, és ezt nagyon élvezem. Az érdeklődésem egyelőre eléggé szerteágazó, és nagyon sokat kell még tanulnom. De bízom benne, egyszer majd nekem is lesz egy saját munkacsoportom” – árulja el tervét a 31 éves Antal Miklós.

T. A.

Dr. Antal Miklós 2003-ban diplomázott általános orvosként Debrecenben. Egyetemünk doktori iskolájában folytatta tanulmányait ösztöndíjasként, doktorandusz éveit a MTA KOKI Celluláris Idegélettan Laboratóriumában töltötte. Közben többször vett részt szakmai továbbképzéseken, például az Egyesült Királyságban (Dendritic Patching Workshop, Department of Physiology, University College London) és az USA-ban (Gordon Conference on Graduate Research Seminar, Dendrites, Harbortown, Ventura). A szaglórendszeren végzett tudományos munkássága alapján idén júniusban summa cum laude szerezte meg a PhD-fokozatot. 2008-tól a Harvard Egyetem Idegtudományi Intézetében dolgozik posztdoktori kutatóként. Tudományos közleményének összesített impakt faktora: 16, eredményeit 10 poszterelőadásban mutatta be nemzetközi szakmai konferenciákon. A Magyar Idegtudományi Társaság és a Society for Neuroscience (USA) tagja.

Kitüntetések Batthyány-Strattmann László születésének 139. évfordulója alkalmából

Az egészségügyi miniszter által adományozható szakmai kitüntetésekben az alább felsorolt személyek és munkacsoportok részesültek. A díjak átadására október 29-én került sor, Batthyány-Strattmann László születési évfordulóját követő napon.

Batthyány-Strattmann László-díj

Dr. **Szabó György** egyetemi tanár, professor emeritus (FOK Arc-, Állcsont-, Szájsebészeti és Fogászati Klinika).

Egészségügyi Miniszteri Dicséret

Szabó Mária osztályvezető ápolónő (ÁOK Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika).

Egészségügyi Miniszter Elismerő Oklevele

I. Sz. Sebészeti Klinika Intenzív Terápiás Osztály munkacsoportja.

Tudományos előadás

Az Asklepios Campus Hamburg kórélettan és belgyógyászat oktatója, prof. dr. **Dirk Müller-Wieland** december 10-én (csütörtök) 15 órakor angol nyelven tudományos előadást tart „Gene Regulation in Liver as a Link between Nutrition, Visceral Obesity, and Insulin Resistance” címmel. Az előadás helye: EOK épület (Tűzoltó u. 37-47), Hevesy előadóterem. Az előadásra minden érklődőt szeretettel várnak.

A magyar szívsebészet ikonja

Szabó Zoltán professzor nyolcvanéves

Október 22-én köszöntötték ünnepélyes keretek között dr. **Szabó Zoltán** szívsebész professzort, a Semmelweis Egyetem városmajori Ér- és Szívsebészeti Klinikájának korábbi igazgatóját, 80. születésnapja alkalmából. A barátai és kollégái által tartott laudációkra két helyszínen került sor: zárt körben a klinikán, rendkívüli reggeli értekezlet keretében, ahol **Tulassay Tivadar**, **Merkely Béla**, **Horkay Ferenc** és **Acsády György** professzorok méltató szavai hangoztak el, majd szélesebb körben a korábbi munkahelyéhez közel lévő Barabás Villában. A reggeli köszöntőket követően a Városmajorban **Kudász József** és **Juhász-Nagy Sándor** professzorok tiszteletére emléktáblát avattak, valamint egy új elektrofiziológiai laboratóriumot adtak át; a Barabás Villában pedig sor került Szabó Zoltán professzor újonnan megjelent, a magyar szívsebészetet és benne saját életpályáját is bemutató személyes hangvételű, „Egy magyar szívsebész a XX. századból” című könyvének bemutatására is. A könyvbemutatót dedikálás követte.

Szabó Zoltán szívsebészti pályafutása

A Batthyányi-Strattmann- és Széchenyi-díjas professzor olyan időszakban vezette a legnagyobb hazai szívsebészeti centrumot, amikor a sebészeti eljárások rohamos fejlődésével a „vasfüggöny” mögött nehezen lehetett lépést tartani. Pontosan ezen nehézségek erón felüli legyőzése jelentti Szabó professzor és munkatársai elévülhetetlen érdemeit, amelynek köszönhetően a kilencvenes évek elejére hazánkban is

■ **Tulassay Tivadar**, az egyetem rektora, hallgatja az ünnepeltet

megvalósulhattak a legmodernebb szívsebészeti eljárások. A nemzetközi hírv szívsebész kitaró munkásságának főbb eredményei között szerepel a hazai motoros szívűtékek és a szívritmus-szabályozó (pacemaker) kezelés elterjesztése, a biológiai típusú szívbillentyűműtékek beve-

■ **Szabó Zoltán** professzor mesélve tanít

zetése, valamint az aorta-aneurizmák (fő ütőér megrepedése) sikeres műtéti kezelésének magyarországi megszervezése. Vezetése alatt a városmajori klinika modern szívsebészeti centrummá vált, és az akkor átadott műtőblokkjában a mai napig nemzetközi szintű betegellátás zajlik. A professzor tudományos munkássága mellett iskolateremtő szerepe is alapvető, és számos magyar szívsebész és kardiológus ma az ő tanítványának vallja magát. Az ünnepségen elhangzott laudációkban ők szólaltak meg, különböző szemszögből világítva meg Szabó Zoltán professzor gazdag személyiségét és életútját.

Szabó Zoltán professzor egy köztünk élő ikon – kezdte beszédét az ünnepséget mindkét helyszínen megnyitó **Tulassay Tivadar** professzor, a Semmelweis Egyetem rektora. Egy állandó példa, aki olyan

stílust és emberséget valósít meg rohanó világunkban, amely serkent és példát mutat.

Arca tanúhegyként tükrözi a megérlelt szőlőtőkét

Az ünnepelt bölcs, akinek arcán egyszerre van jelen a mosolygó napfény által megérlelt szőlőtőke, a megbarnult szőlőlevél, és a finom bor; akinek személyét aranyfüst lengi be, a balatonfelvidéki tanúhegyeket is megidézte a rektori beszéden keresztül. Nagy öröm és kiváltság egy olyan tudós közelében élni, aki bár mindent tud a test működésének hatáiról, 80 évesen sem szemléli a világot azzal a pesszimizmussal, amit egyik legnagyobb nemzeti költőnk, **Arany János** már 62 évesen átélt, és erről *Évnapra* című versében megemlékezett: „Nyolcvan év / Ritka szép; / Hetven év / Jó, ha ép; / Hatvannégy esztendő: / Untig elegendő.” – hozta a példát egyetemünk rektora.

A korát meghazudtoló módon fiatalos energiájú, minden újra nyitott professzor sokoldalúságát, fiatalok számára is irigylésre méltó frissességét, amivel a mai napig forog a szakmai közélet minden színterén, valamint állandóan éber figyelmét és segítőkészségét sok méltatója kiemelte.

Megteremtette a Városmajor Aranykorát

Karádi István professzor, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karának dékánja Szabó professzort egy romantikus kaland hősénekként nevezte, aki jelen volt a magyar szívsebészet bölcsőjénél, és hozzásegítette felserdüléséhez az első magyarországi szívtranszplantáció sikeres elvégzésével. A dékán úr a hallgatóság

■ **Karádi István** professzor, az orvoskar dékánja, méltatja az ünnepeltet

■ Rendkívüli reggeli értekezlet a városmajori klinikán

pillájára belülről lebbentette a fiatal Szabó professzor alakját, akinek nagy, sűrű haja lobogott, amint csapódott utána a mütőajtó, ezt az üzenetet hagyva a szavait lesó kezdő orvosnak, s vele együtt az utána jövőknek, akiknek útját ma is csillagként világítja meg: „Csináld fiam, de rendesen!”.

A romantikus hős alakját továbbrajzolta **Papp Lajos** professzor, aki beszédében erdélyi fejedelmekhez hasonlította Szabó Zoltán, a *Városmajor aranykorát* megteremtő professzor egyéniségét. A legendás hős alakját az elérhetetlen magasságból közelebb is hozta hozzánk, hallgatóságához, amikor őt *szívsebész édesapjának* nevezte, és szeretetlevelet nyújtott át számára, hálája és tisztelete jeléül. Olyan atyának festette meg Szabó Zoltánt, aki a személyes sorokon túl a nagyobb család, a Városmajori Klinika, sőt az egész Semmelweis Egyetem útjait is egyengette, rektorhelyettesként és Általános Orvostudományi dékánként.

A Városmajor atyja „családja” bárkáját éberen őrizve, elsőként ért be reggel háromnegyed 6-kor a klinikára, és onnan legutolsóként tért haza. Egyetemének hűségese gazdája pedig komoly diplomáciai érzékével sok csatát nyert meg intézménye számára, annak érdekeit a végsőkéig képviselve, a kétértelmű mondatokban *mindig jó helyen téve ki a vesszőt* – utalt Papp professzor Katona József *Bánk bánjára* amelyben elhangzik a híres mondat: „A királynőt megölni nem kell félnetek jó lesz” (sic!).

Az örökké fiatal professzor

A szintén Kudász-tanítvány **Bodor Elek** professzor, aki sok évtizeden át közvetlen kollégája volt az ünnepeltnek, a hallgatóság előtt színes képekben elevenítette meg a közösen átélt élményeket. Filmszerűen „láthattuk”, hogy tanulták meg együtt a szívsebészetet *a betegek keresztyül*, hogy sírtak egymás vállán a kudarcok után, s milyen kedvvel itták meg a Lánchíd konyakot a sikeres szívtranszplantációt köve-

tően, hálát adva Szent Antalnak közbenjárásáért. Bodor Elek fellebbentette előttünk az évtizedek porosodó leplet azokról az időkről is, amikor Szabó Zoltán professzor vezette a Városmajort, teljesen új légkört alakítva ki a klinikán. Láthattuk a mindenkori véleményét meghallgató és megfontoló intézetvezető professzort, a fiatalokat inspiráló tanárt, a klinika korszerű műszaki felszereltségéért kiálló menedzsert, és a nehéz politikai időszakban kollégáit védő embert.

A szinte véget nem érő laudációk során az *örökké fiatal professzor* vezetői kvalitásait, a nehéz politikai helyzetekben sem megalkuvó módszereit méltatta **Fonyó Attila** professzor is, aki az ünnepeltet követte a dékáni székben. Tréfásan megjegyezte, hogy vezetése idején „a sors Szabó Zoltán irányítása alatt működött”.

Folytatás a 12. oldalon

■ Szívsebészek egymás között: Kudász József iskolateremtő szívsebész professzor emléktáblájának avatása

■ Kollégák, barátok és tisztelők dedikálásra várva

Folytatás a 11. oldalról

Der letzte Gentleman

A pályája csúcán a műtőágyat utódainak átadó, s a legnagyobb pacemaker gyártó német cég, a Biotronik magyarországi igazgatójának álló kitűnő orvos üzletembert köszöntötte a német **Udo Tegtmeyer, der letzte Gentleman**nek ('az utolsó úriember') nevezve a professzort.

Repa Imre főigazgató pedig, aki Szabó Zoltánt a *karizma, iskolateremtés, mestermunka* kulcsszavakkal jellemezte, tovább árnyalta a professzorról az ünnepségen megfestett képet. A Zala megyei kórház szívsebészeti osztályának műtőjét róla nevezték el, amint azt a helyszínen megtudtuk **Alotti Nasri** osztályvezető főorvostól.

„Tűzre-vízre vigyázzatok!”

A köszöntőket követően három szakmai előadás hangzott el a modern kardiovaszkuláris sebészet és kardiológia diagnosztikus és terápiás lehetőségeiről és hazai gyakorlatáról **Acsády György**, az Érsebészeti Klinika igazgatója („*Az aorta aneurysmák és a B típusú dissectiók endovasculáris kezelése*”), **Horkay Ferenc**, a Szívsebészeti Klinika igazgatója („*A szívsebészet helyzete Magyarországon „a Városmajori Klinika szemszögéből*”) és **Merkely Béla**, a Kardiológiai Központ igazgatója („*Kardiológia a XXI. században*”) előadásában. Merkely professzor, a profil legfiatalabb képviselője, a tudományos előadást követően kiemelte Szabó Zoltán professzor kohéziós erejét, aki a Kudász-iskola méltó neveltjeként „*Tűzre-vízre vigyázzatok*” jellegével adta tovább a lángot az őt követőknek.

„Egy magyar szívsebész a XX. századból”

A laudációk végeztével Szabó Zoltán professzor Semmelweis Kiadó által publikált könyvének bemutatását hallgathatta meg az ünneplő közönség, **Nemes Attila** előadásában. A könyv írójával fél évszázada baráti viszonyban álló Nemes doktor egy indiai mondást idézett fel, amely szerint egy ember értékét alapvetően három tényező mentén határozhatjuk meg: 1. hogyan vélekedik önmagáról, 2. hogyan vélekednek róla mások, 3. valójában mennyit ér. Az, hogy önmagáról hogyan vélekedik, elolvasható könyvéből. Hogy mások milyenek látják, kiderült a köszöntőkből. S az, hogy mennyit ér ő valójában, közel esik mindezekhez, ahogy erre az elmúlt 50 esztendőben vele személyes kapcsolatban álló méltatója a tanú. Mindezzel azt bizonyította Nemes doktor, hogy Szabó Zoltán nemcsak kimagasló, de kiegyensúlyozott személyiség is. Ezen túlmenően, 4 'p' betűs szóval jellemezte a szívsebész ikont: *prétor* (dékán, rektorhelyettes), *pásztor* (lelki gondozó, empátikus vezető), *professzor*

(tanító és hitvalló) és *physicus* (az orvos régi megnevezése). Kiemelve a sort Rektor úr ajánlásából, mely szerint „az értelem csak az érzelemmel válik teljessé”, a kötet bemutatója elmondta: ezt a teljességet valósította meg a szívek gyógyítója, Szabó professzor úr.

A könyv három fő részből áll. Az első 11 fejezet személyes hangvételű önvallomás, amelyet családjának, unokáinak ajánl, és mindazoknak, akik kíváncsiak egy régebbi kor emberi, erkölcsi

értékeire, valamint rajta keresztül szeretnék megismerni saját, tágabb értelemben vett gyökereiket is. A második rész tudományos előadásokról, cikkekről szól, a kardiológia ugrásszerű fejlődéséről az említett időkben. A harmadik, legrövidebb rész interjút közöl.

Németh professzor úgy látja, hogy a könyv szerzőjét az első 11 fejezet találó mottói hűen felvázolják az olvasó számára. Néhányat kiemelve ezek közül: „Mások javára élni, s nem a magunkéra”, „Délutánjainkat a klinika kísérleti kutyaműtőjében töltötük, hogy begyakoroljuk a szívmotor használatát”, „Mindennapjaim része lett, a szívsebészet mellett második énemmé vált e sajátos gyógyomód”, „Örül a szívem, hogy ma sok tanítványunk öregbíti a magyar orvosok hírnevét szerte a világon”.

A könyvbemutató előadás „*A legfőbb művészet tudod-e mi? „Derűs szívvel megöregedni!*” kezdetű vers néhány részletének felolvasásával zárult.

■ Tulassay Tivadar és Merkely Béla professzorok az új elektrofiziológiai laboratórium bejáratánál

■ Szabó Zoltán és Barankay András (München) professzorok, a háttérben Tancos László, a Semmelweis Kiadó igazgatója

Szeretettel lehet csak formálni a világot

Az ünnepély végén Szabó Zoltán alakja magaslott a pódiumon. Azé a Szabó Zoltáné, aki együtt született a szívsebészettel. A professzor köszönetet mondott a kollégái és barátai szájából elhangzott sok szép szóért, valamint Tulassay Tivadar rektor úrnak, **Tancos Lászlónak**, a Semmelweis Kiadó igazgatójának, és **Kende Katalin** szerkesztőnek könyve létrehozásáért.

Háláját fejezte ki továbbá régi tanárainak és munkatársainak is, akikkel együtt álmodhatták meg a Városmajort. Beszédében a szülői intelmeket – „az embernek kötelezettségei vannak, melyeknek eleget kell tenni” –, „a Kudász-klinika” máig ható szellemi erejét, **Juhász-Nagy Sándor** intézményteremtő munkáját, és mindezeknek az ő személyes életére kiterjedő hatását hangsúlyozta. Hálát adott a Teremtőnek azért, hogy mindig kiváló munkatársak mellett dolgozhatott.

Az ünneplő közösség számára felvázolta életfilozófiáját is, amelynek fő építőkövei: az értékek tisztelete, a bizalom, a szolidaritás és az emberszeretet. Úgy gondolja, ezek nélkül nem lehet a világot formálni.

A beszédében igen személyes hangot pendítő professzor elmesélte, milyen jó érzéssel tölti el ma is, amikor betér a Városmajorba. Már nem siet a műtőbe, hanem leül a kis kerti padra, és nosztalgiával gondolt a múltra. Jól eső szél csapja meg ilyenkor sokszor: a mellette elsuhanó fiatalok „metszele”, akik a Városmajor szellemét hivatottak továbbvinni.

Professzor úr, Isten éltesse sokáig!

Későbbi lapszámunkban közöljük a Szabó Zoltán professzorral készült személyes hangvételű interjút.

Szelid Veronika
Fotó: Gulyás József

Megújult főépület

A 125 éves egyetemi főépület átépítése, aminek része volt az aula kialakítása, valamint az épület felújítása, mérföldkőhöz érkezett, mondta a november 3-i ünnepélyes épületátadó rendezvény bevezetőjében Kún Éva marketing és kommunikációs igazgató, így folytatva: a belső terek visszanyerték eredeti méltóságukat, színvilágukban hűen idézik az építkezés idejét és hangulatát. Van okunk tehát ünnepelni egy olyan helyen, ami egy éve még nem is létezett.

Majd átadta a szót **Tulassay Tivadar** rektorunk, aki először a megjelent vendégeket köszöntötte: köztük **Balla Pétert**, a Károli Gáspár Református Egyetem megbízott rektorát, **Kaló Juditot** és **Freivogel Gábort** (*képpünkön lent*), az épület-rehabilitációs projekt építészeit, **Igar András**t, a kivitelező Diagrál Építőipari Kft. tulajdonosát, **Kovács Melinda** gazdasági igazgatót, **Gáspár Attila** műszaki igazgatót, **Erhardt Attilát**, az MKB Bank Zrt. szakterület-vezetőjét, valamint az egybegyűlteket.

Nehéz időszakon vagyunk túl – kezdte a visszatekintést az építkezésre utalva a rektor. **Kollai Márk** volt rektorhelyettes biztatása nyomán kezdték el az épület felújítását, hogy a pozicionált egyetem méltó módon jelenhessen meg nemzetközi mércével mérve is – mondta. A szándék mellett

■ Kaló Judit és Freivogel Gábor

kítartottak akkor is, amikor jó néhány ellenzője akadt a gondolatnak, s a munkák nem várt nehézségeket hoztak. Mint mondta, a nemes alkotás igénye beteljesült: az épület csodálatos pompájával, fényekben gazdagon fogadja látogatóit. A munkálatokban lelkes társ és segítő volt **Ivány Vilmos** főigazgató, a projekt gazdája, aki elmondta: a felújítás jelen állapotában még nem teljes, a gazdasági helyzet miatt várhatóan csak három év múlva fejeződik be.

Építkezés saját erőből

Annakidején is négy évig tartott az építés: 1881-től 1884-ig. A Hild-tanítvány **Wéber Antal** tervezte, mint a vallás- és közoktatásügyi minisztérium építészeti osztályának vezetője, aki egyébként 1848-ban közhonvéd volt a Zrínyi-zászlóaljban.

Nemcsak materiális rehabilitáció zajlott, hanem az épületben zajló funkciók átszervezése is megtörtént – mondta Ivády Vilmos.

A felújítást kizárólag saját erőből finanszírozta az egyetem, s a siker nem kis részben köszönhető a tervezők és a kivitelezők kiváló, pozitív hozzáállású munkájának.

Gáspár Attila műszaki igazgató elismeréssel szólt az építkezés alatti kapcsolattartásról, mondván: a legnehezebb időszakokban Tulassay és Ivády urak személyesen és operatíván is részt vettek a munkálatokban. Köszönte azt is, hogy sokat tanulhattak az

Fotó: Ráizer György

egyetemi értékekből: toleranciát, hagyománytisztelést és felelősségvállalást.

A beszédeket követően igazi meglepetést okozott **Szakács Ildikó** operaénekesnő produkciója a csodálatos akusztikájú aulában.

Rektor úr, a gazdasági főigazgató valamint Kaló Judit és Freivogel Gábor körbevezették a közönséget, bemutatva az épület felújított részeit.

Az épületbejárás után az Egészségtudományi Kar állófogadást adott az épület avatása tiszteletére.

A főépület történetét és a felújítás építészeti szempontú menetét későbbi lapszámunkban olvashatják.

Fotó, szöveg: Tolnai Kata

Semmelweis Egyetem Baráti Kör – Meghívó

Ünnepélyes emléktábla-avatásra kerül sor a Kör megalakulásának 20. évfordulója alkalmából november 25-én (szerdán) 17 órakor a NET Aulájában.

Avatóbeszédet mond prof. dr. **Tulassay Tivadar**, a Semmelweis Egyetem rektora, amelyet köszöntők követnek: prof. dr. **Szél Ágoston**, a Doktori Tanács előző elnöke, prof. dr. **Rácz Károly**, a Doktori Tanács új elnöke, **Szécsényi-Nagy Balázs**, az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnöke, prof. dr. **Sótonyi Péter**, az Egyetem Tehetséggondozó Tanácsának elnöke. Ezután a Medikus Zenekar Kamaraegyüttest hallgatják. A szervezők 16:30-tól büfével várják a résztvevőket. Az avatóünnepség után közvetlenül a Baráti Kör tagsága évi közgyűlést tart a NET Díszpáholyban.

Dr. **Turóczy Gergely**
a Baráti Kör titkára

Prof. emer. dr. **Monos Emil**
a Baráti Kör elnöke

Novemberi Kerpel-est

A Kerpel-Fronius Tehetséggondozó Program keretében az e havi Kerpel est meghívott előadója prof. dr. **Kellermayer Miklós**: november 26-án 18 órától, a Transzplantációs és Sebészeti Klinika tantermében.

Az előadás címe: **„Hogyan fogjunk meg egyetlen molekulát”**.

Az előadás mindenki számára nyitott.

Honorary Doctors

■ **László Endrényi, József Tihanyi, Jerzy Kosiewicz, Miklós Tóth, Franco Mantero, Miklós Kellermayer, Bruno Grandi, Maynard Case, Tivadar Tulassay, Georg Petroianu, Peter Malfertheiner, István Karádi, Éva Mezey, Péter Tamás Sótónyi, István Gera, Karl-Heinz Kuck, Christopher Chapple, Zsuzsanna Fábry, Ágoston Szél, Béla Noszál**

This academic year, we are celebrating the 240th anniversary of the foundation of the forerunner of Semmelweis University, the Medical Faculty of the University of Trnava / Nagyszombat in Slovakia which was established in 1769. Since 1967 Semmelweis University confers the title of Honorary Doctor upon prominent professors based on the nominations of the Faculties. This year which was the 35th time, twelve prominent professors became Honorary Doctors of the university: **Professor Maynard Case** from the University of Manchester, **Professor Christopher Chapple** from the University of Sheffield, **Professor László Endrényi** from the University of Toronto, **Professor Zsuzsanna Fábry** from the University of Wisconsin-Madison, **Professor Bruno Grandi** from the International Gymnastics Federation, **Professor Jerzy Kosiewicz** from the University of Physical Education, Warsaw, **Professor Karl-Heinz Kuck** from the Asklepios Klinik St. Georg, Hamburg, **Professor Peter Malfertheiner** from the University of Magdeburg, **Professor Franco Mantero** from the University of Padua, **Professor Éva Mezey** from the National Institutes of Health, Bethesda, U.S.A., **Professor Georg Petroianu** from Florida International University and **Professor Péter Tamás Sótónyi** from Szent István University.

Guests from Nagyszombat

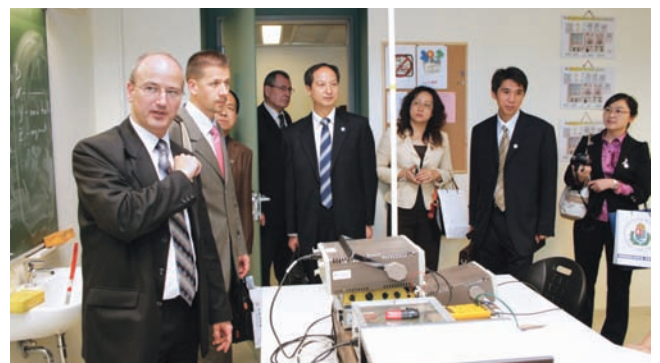
■ **Alžbeta Hološová**, Head of the Institute of History, **Tivadar Tulassay**, SE rector, **professor František Mateička**, Dean of the Faculty of Health Care and Social Work and **Professor Andrej Filipek**, Vice-Rector for Education and Care for Students

Magas rangú kínai vendégek látogatása

Szeptember 24-én látogatást tett a Semmelweis Egyetemen a Chinese Medical Association (CMA, Kínai Orvosszövetség) küldöttsége, melynek tagjai a Magyar Orvostársaságok és Egyesületek Szövetségének (MOTESZ) meghívására érkeztek hazánkba.

A kínai vendégek látogatást tettek a megújult Központi Épületben, ahol **Sótónyi Péter** rector emeritus köszöntötte őket, majd az I. Sz. Patológiai és Kísérleti Rákkutató Intézetben megbeszélését folytattak **Kopper László** és **Tímár József** professzorokkal. A vendégeket az Elméleti Orvostudományi Központban **Kellermayer Miklós** professzor, oktatási és nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettes fogadta, akivel a lehetséges együttműködés kérdéseit tekintették át. A megbeszélésen elhangzott, hogy a jövőben szívesen fogadjuk nagyobb számú hallgatót Kínából. A kínai tárgyalópartnerek hangsúlyozták: nagyon komoly benyomást tettek rájuk a Semmelweis Egyetemen látottak, és közbenjárnak annak érdekében, hogy a kétoldalú kapcsolatok ténylegesen fejlődésnek induljanak.

Sümeghy Gyula
Fotók: D. Kiss Balázs

■ **Kellermayer Miklós** rektorhelyettes, **Oravec Márk** tolmács, **Ma Zhitai**, az Orvos-továbbképzési Osztály vezetője (takarásában), **Szalma Béla**, a MOTESZ főigazgatója, **Yang Min**, a CMA főtitkár-helyettes, **Sun Wei**, a CMA központi titkársága helyettes vezetője, **Wang Qiming**, a kínai Felsőoktatási Minisztérium orvos-képzésért felelős osztályvezetője és **Zhao Weili**, a Küls Kapcsolati Osztály munkatársa

A kultúra egyetemi otthona

Belépve a Központi Könyvtár egykori olvasótermébe, érzékelhetjük: a főépület első emeletén olyan hely jött létre, ahol az emberek egymás szemében láthatják az örömet. Egyrészt mert méretében megőrizte a XIX. századi francia szalonok intimitását, másrészt pedig, mert az egyetemnek ez a jókora tere lelket gyönyörködtető egyetemes örömforrást, a művészetet hivatott betelepíteni és ápolni a honi kultúra egyik fellegvárában. E szalon megnyitója olyan eseménynek számít az egyetem 240 éves történetében, amelyre még nem volt példa a korát méltósággal viselő megújult épületben.

A tudomány és művészet találkozásának színhelye a szalon, amely első ízben október 29-én fogadott vendégeket: tudósok és művészek paroláztak, s remélhetni, el sem engedik egymás kezét. Annál is inkább, mert sokan mesterkednek rajta a szó legtisztább értelmében, hogy a tudomány ódon falai közé meghívott művészet és a művészek valódi otthonra leljenek.

Idők ideje

Khairosz-nak, vagyis felsőbb jelentőségű, a helyet működtetni engedő időnek nevezte a megnyitó pillanatát **Tulassay Tivadar** rektor, aki nemcsak házigazdája, de ötletgazdája is egyetemünkön ennek az egyedi kulturális térnek. Már a megnyitóünnepség meghívója is műalkotás: **Táncos László** grafikusművész tervezésében. **R. Törley Mária**

Mint mondta, kétféle módon lehet siratni azt, ami elveszett, amit leromboltak: tehetetlen fájdalommal könnyezve panaszkodni, miként az elesett Jeruzsálemet siratták a Babilon folyó partján időszámítás előtt 607-ben. De lehet másképpen is: úgy, ahogy *Nehemiás*, akit tettekre sarkallt a pusztulás látványa, és elkezdte a város újjáépítését. Meghozta a templom közvetlen közelének felépítéséhez fogott legelőbb, vagyis az emberek hitének megerősítésével kezdte. *Ezdrás*, az ég törvényének titkára pedig a földi törvények betartására tanította meg a népet. A felépített városba visszatérve a törvényeket tudó és tisztelő nép habár

■ Mádlné Dalma és R. Törley Mária a megnyitón

■ Vukán György

Semmelweis-mellszobra már belakta a szalonban a több mint két méter magasan talált mélyedést, amikor **Feledy Balázs** méltató szavaival felavatta. De nézzük szépen sorban, mi történt ezen az estén.

A rektor megnyitóbeszéde nemcsak az ókori görögök tudásából hozott aktualizálható példát, hanem az Öszösvetségi történéseiből is idézett, amikor leromlott állapotú országunk újjáépítésének mikéntjéről beszélt.

és tisztelő nép habár újra sírt, de az öröm és a hála könnyeivel. Visszatérve a mához, *Kazinczy Ferenc Berzeviczy Gergely*hez 1810-ben írt leveléből idézett: „a *história bizonyítja, hogy ha valahol a Jó gyökeret vert, ott mindig a Szép készítette az utat*”. S feltette a kérdést: vajon hazánkban lesz-e rend a jó és a szép kézfogásával? Erre elsősorban az emberek lelkében volna szükség. A *lélek* szó volt a rektor

beszédében az a kapocs, amellyel az idézett múltat és a jelent összefűzte, mondván: a Törley Mária alkotta ránk tekintő Semmelweis-szoborról az egyetemi névadó lelke sugárzik.

Vukán György nemcsak zongorázott, hanem mesélt is. A negyvenöt éve fogorvos vend származású művész hatvan éve zenél színpadon, s mint mondta, jövőre zenei díj alapítását tervezi. Játékával elbűvöl-

te a közönséget, és előkészítette a lelkeket a **Szentágothai János** akvarelljeit bemutató kiállítás megnyitására. A nagy tudós leszármazói bocsátották rendelkezésre a hagyatékban fellelt majd ezer akvarellt, hogy azok **Varga Edina** festőművész válogatásában és elrendezésében most először nyilvánosságra kerüljenek. **Sipos Endre** elismeréssel és lelkesen szólt a nagy tudós alkotásairól mondván, akármire is nyúlt, arannyá vált a keze alatt, s ha művészi pályát választ élet-hivatásának, abban is legalább olyan marandót alkotott volna, mint a tudományban. Szentágothai János amerre csak járt, lefestette, amit látott, és nemcsak reprodukált, hanem művészi érzékenységgel, figyelemmel találta meg és fűzte össze a tér jellegzetes pontjait, s gyönyörű színekkel alkotta festményé. A tér és időbeliség kapcsolódása az emócionálitással Szentágothai János akvarelljeiben is tetten érhető. A művészettörténész szerint igazi és méltó meglepetése volt e gyönyörű estének az avatott gondossággal összeállított, december 15-ig látható kiállítás és Vukán György zongorajátéka.

Semmelweis Ignác, az egyetem és a szalon névadója pedig – szobor alakban – immár minden itteni rendezvény résztvevője lesz, köszönhetően R. Törley Mária szobrászművésznek.

Tolnai Kata

Dr. Hepp Ferenc-emléknap a TF-en

A magyar sport kiemelkedő személyiségére, dr. Hepp Ferencre emlékeztek november 3-án, születésének 100. évfordulója alkalmából. A Magyar Testnevelési Főiskola igazgatójaként, a Magyar Kosárlabda Szövetség elnökéként, a Nemzetközi Kosárlabda Szövetség végrehajtó bizottságának tagjaként korszakos jelentőségű munkát végzett és szerzett ezzel el nem évülő elismerést Magyarország számára.

Az évfordulón a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar (TF), a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége (MKOSZ), a Magyar Olimpiai Bizottság, a Magyar Sporttudományi Társaság, a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete, valamint a tanítványok, a kollegák és a tisztelők vettek részt az egész napos rendezvényen, amire eljött az ünnepelt három gyermeke: **Judit**, **Katalin** és **Ferenc**, valamint szülővárosának, Békésnek a küldöttei is jelen voltak.

A megemlékezésen gazdag program keretében idézték fel a magyar kosárlabda sport megteremtőjének életútját. Sportszakmai fórummal kezdték, ahol dr. **Nádor László**, Hepp Ferenc egykori tanítványa, majd kollégája elevenítette fel személyes emlékeit Hepp Ferencről. Őt dr. **Radák Zsolt**, a TF dékánhelyettese, **Nar Zanolin** a FIBA EUROPE főtitkára, dr. **Sterbenz Tamás**, az MKOSZ főtitkára, **Alterios Zois** a FIBA EUROPE ifjúsági bizottságának elnöke, végül **Rátgéber László** mesteredző előadása követte, amelyek a kosárlabdázás jelenéről, jövőjéről és nemzetközi vonatkozásairól szóltak.

A TF kertjében álló szobor megkoszorúzásával folytatódott az ünnepség, ahol dr. **Istvánfi Csaba** professzor emeritus és **George Vassilakopoulos** a FIBA EUROPE elnöke, valamint dr. **Szabó Tamás**, a MOB alelnöke mondott beszédet. Ezt követően névadó ünnepség következett dr. **Tihanyi József** beszédével: a kar főépüle-

■ **Istvánfi Csaba**

tében lévő dísztermet Hepp Ferencről nevezték el.

Délután pedig a mozgásé és a kosárlabdáé volt a főszerep: Zenés kosaras show a Kiss Lenke Kosárlabda Suli előadásában, majd **Dobor Dezső**, az emléknap sajtófőnöke méltatta Hepp Ferenc életútját. Ünnepi köszöntők is elhangzottak: dr. **Berényi János**, a MKOSZ elnöke és **Borislav Stanković**, FIBA főtitkár emeritusa részéről.

Itt került átadásra a dr. Hepp Ferenc tiszteletére alapított emlékdíj, amelyet Borislav Stanković és dr. Istvánfi Csaba vehetett át dr. Tihanyi József dékántól.

17 órakor kezdődött a Magyarország – Crvena Zvezda (Szerbia) barátságos férfi kosárlabda-mérkőzés, amely a szerb csapatnak hozott győzelmet. A mérkőzés szüneteiben sem maradt program nélkül a közönség: az 1. szünetben – az 1980. évi magyar női olimpiai válogatottat köszöntötte **Bartha Ferenc**, az MKOSZ tiszteletbeli elnöke.

A 2. szünetben – dr. Hepp Ferenc posztumusz elismerése és az őt követő MKOSZ-elnökök köszöntése következett, amit a békési Dr. Hepp Ferenc Általános Iskola tanulóinak táncbemutatója követett. A 3. szünetben pedig – az 1999. évi magyar férfi Európa-bajnoki válogatottat köszöntötte

■ **Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész 1993-ban készítette Hepp Ferenc-szobra a TF udvarán**

Bartha Ferenc, az MKOSZ tiszteletbeli elnöke.

Életút

Istvánfi Csaba emlékező beszédében a többi közt elmondta, hogy amikor a magyar férfi kosárlabda válogatottal 1986 novemberében amerikai túrán vettek részt, ellátogattak Springfieldbe, ahol Hepp Ferencet 1981. április 27-én posztumusz a Naismith Memorial Basketball Hall of Fame tagjává választották, és ahol mind a mai napig az egyedüli magyarként tisztelhetjük. A róla készült tablón a nagyméretű képe mellett méltató szöveg így kezdődik: „Született Békésen, Magyarországon” 1909. november 3-án.

Hepp Ferencnek nem volt könnyű gyermekkor – kezdte a gazdag pálya ismertetését Istvánfi Csaba a koszorúzáson. Hepp Ferenc életpályáját az ő szavai alapján osztjuk meg olvasóinkkal.

Tiszteletbeli tagság

2009-ben lengyel kezdeményezésre megalakult az International Society for The Social Sciences of Sport, dr. **Jerzy Kosiewicz** elnökletével. A szervezet célja, hogy összefogja a túlságosan szétaprózott társadalomtudományi ágakra épülő nemzetközi társaságokat. Első konferenciájára Varsóban került sor szeptember 23–26. között, amelyen a TF képviselőjében részt vett **Földesiné dr. Szabó Gyöngyi** egyetemi tanár, a Társadalomtudományi Tanszékről. A konferencia során a tanárnőt a szervezet tiszteletbeli tagjává választották.

Orvosok a zenében

A Magyarországi Orvos Muzikusok Egyesülete és a Rátkai Márton Klub szeretettel meghívja Önt és kedves Családját **december 10-én (csütörtök) 18 órai kezdettel** a Rátkai Márton Klub előadóterembe (1068 Budapest, Városligeti fasor 38.) az „Orvosok a zenében” c. sorozat előadására. Az est házigazdája: prof. dr. **Pavlik Gábor**, az est szervezője: **Kósáné Kertai Daisy**. Közreműködik: **Kolossváry Márton és Mészáros Zsolt** ÁOK – zongora, és prof. dr. **Tarján Jenő** olvassa fel írását.

■ Ifj. Hepp Ferenc (orvos, az ünnepelt fia), Hepp Ferenc (unokája) és Hepp Judit (lánya). Háttérben Kovács István olimpiai boxbajnok

Édesapját 3 éves korában elveszti. Megélhetésük érdekében kénytelen megszakítani gimnáziumi tanulmányait. Kelmefestő inasnak áll be, majd 21 éves korában a Békési Református Gimnáziumban kitűnő eredménnyel érettségizik. Elsősorban az atlétikában eredményes sportoló továbbtanulási kérését a Pázmány Péter Tudományegyetem matematika–fizika szakán és a TF-en egyaránt elfogadják. Az immáron teljes árvaságra jutott és anyagi háttérrel nem rendelkező fiatalember a TF-et választotta, ahol teljes ösztöndíjjal folytathatta tanulmányait, és ahol a kollégium jelentette számára a családot. Az 1933/34-es tanévben az iskola legjobb tanulója, rangelső a TF-en. Testnevelő tanári diplomáját 1934-ben vette át. Ugyanebben az esztendőben elnyeri a genfi Rousseau Intézet nemzetközi ösztöndíját, ahol angol és francia nyelven letett vizsgái alapján ismét rangelső. Ezt követően szintén ösztöndíjjal az egyesült államokbeli Springfield College-ba, a kosárlabdázás őshazájába

kerül, ahol Master of Education testnevelő tanári diplomát szerez.

Pályája következő állomása az Iowa University, itt 1935-ben Doctor of Philosophy (PhD) tudományos fokozatot szerez „*A jellem egységes alapelemei*” című disszertációjával. Amerikai tanulmányai 1937-ben, a University of Southern Californián (Los Angeles) fejeződtek be.

Tanárségdként a TF-en

A kosárlabdázást oktatja, de pszichológiával is intenzíven foglalkozik, 1941-ben főállású tanárrá nevezik ki. Amerikában szerzett PhD-fokozatát itthon nem fogadják el, mondván, írjon egy másikat és tegye le a kötelező vizsgákat. 1942-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen sikeresen védte meg „*A célbadobás lélektani elemzése*” című bölcsészdoktori értekezését, amelyben a motoros tanulás törvényszerűségeit és a vizuális, valamint a kinesztetikus érzékelés összefüggéseit tárta a bizottság elé. Disszertációja a testnevelés és sporttudomány hazai kibontakozása számára úttörő értékű dokumentációt jelentett.

A szakmai munka mellett jutott idő a szerelemre is: **Heinisch Erika**, későbbi felesége rákospalotai kertés házuk kapujában izgatottan várta a Tanár Urat, aki egy sportrepülőgéppel utasaként érkezett a randevúra.

A II. világháború befejezése után romokban heverő TF-en a romeltakarító és a helyreállító munkákat az ő irányításával végezték.

A TF igazgatója

Az 1947-ben kinevezett igazgató főiskolai küldetését a következőképpen fogalmazta meg: „*A TF a magyar sportmozgalom legmagasabb szintű szakemberképző, módszertani és tudományos kutatóintézete*”. Ennek szellemében, és a kivédhetetlen szovjet irányítás diplomatikus kezelése mellett megújította és korszerűsítette a főiskola szervezetét és tartalmi működését. Az ő iránymutatása nyomán kezdődött meg a főiskola tanszékeinek a kialakítása, míg 1951-ben eredményes igazgatói tevékenysége ellenére „nyugatos múltja” miatt leváltják. Nem keseredik el, energiáit a tudományos élet és kosárlabdázás felé fordítja.

Kosárlaba

1954-ben kezdeményezésére alakul meg a Testnevelési Tudományos Tanács, 1959-ben alapítója és igazgatója a TF Kutatóintézetének (TFKI). 1960-ban első alelnöke az UNESCO tanácsadó szervezetének, a Nemzetközi Testnevelési és Sporttudományos Tanácsnak, és a Magyar Tudományos Akadémián pszichológiából tudományos fokozatot szerez „*A sportmozgások érzékelésének főbb kérdései*” című értekezésével.

1956–1980 között, egészen haláláig elnöke a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetségének, a Nemzetközi Kosárlabda Szövetség (FIBA) európai társelnöke, a nemzetközi kosárlabdaélet motorja. **W. Jones** FIBA elnök, **R. Busnell** a FIBA európai elnöke és Hepp Ferenc alkották azt a „nagy hármast”, akik a nemzetközi kosárlabdaéletet irányították. 1948-1980 között valamennyi olimpián ő képviselte a FIBA-t.

Hepp Ferenc kiemelkedő személyiségjei voltak a tudásvágy, a szerénység, a versenyszellem, a segítőkészség, az igazságosság, a bátorság, a diplomáciai érzék és a hűség: szülőföldjéhez, Békéshez, hazájához Magyarországhoz, hűséges volt családjaéhoz és alma materéhez, a TF-hez.

TK

Fotó: Tolnai Kata

Újabb domborművek az EOK-ban

November 4-én újabb domborműveket lepleztek le az EOK aulájában. Három nyertes pályamunka készült, amelyek **Nyíró Gyula**, **Nónay Tibor** és **Korányi Sándor** porfesszorokat mintázzák.

Későbbi lapszámunkban beszámolunk az eseményről.

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából az MTA elnöke

Bruckner Győző-díjban részesítette:

Dr. **Ludányi Krisztina** egyetemi docenst (Gyógyszerészeti Intézet)
Dr. **Mátyus Péter** egyetemi tanár, igazgató urat (Szerves Vegytani Intézet)

Eötvös József-koszorúval tüntette ki:

Dr. **Machovich Raymund** egyetemi tanár urat (Orvosi Biokémiai Intézet)

39. Mozgásbiológiai Konferencia

A 39. Mozgásbiológiai Konferenciát tartották több szervezet rendezésében november 5–6-án a TF Dísztermében. Ünnepi beszédet mondott dr. **Tihanyi József** egyetemi tanár, a TF-kar dékánja és dr. **Donáth Tibor** professor emeritus (ÁOK Anatómiai, Szövetés Fejlődéstani Intézet), a Mozgás- és Viselkedésbiológiai Szakosztály elnöke. A kétnapos rendezvényen szekcióülésekben folytatták a munkát: *Sporttudomány a természettudomány tükrében; A köz- és a felsőoktatás időszzerű kérdései, Kisgyermekkor – testi fejlődés – sport, Sportjátékok a sporttudományban, Játékokról komolyan* címmel.

Emlékezés, küldetés

1956. október 23.

Dr. Monos Emil emeritus professor orvostanhallgatóként élte át a forradalom napjait. Naplószerű jegyzetei alapján beszámol a forrongó napok véres eseményei mellett arról, hogyan erősítették meg küldetéstudatát a hazájukat védő fiatal társaival együtt átharcolt napok. Az ő harca a kórház sápadt falai közt zajlott, ahol nem tettek különbséget barát és ellenség között: emberi életekért küzdöttek. Monos professzor átadja nekünk, az utókornak, hogy a közepén átlukasztott nemzeti színű lobogó milyen antik értékek meglátására nyitott ablakot számára, amelyeket egész pályafutása során követni törekszik.

Híven emlékezni a körülöttünk zajló, a velünk megesett sorsfordító eseményekre, s azokról méltó módon megemlékezni, morális és egyben hazafias kötelességünk! Meghatározóan fontos – bár gyakran rögzös – útja ez a hiteles történelem dimenziójú emlékezés épülésének, amely viszont nélkülözhetetlen feltétele egyéni és közösségi identitásunknak, kultúránk és létünk megtartásának. Meggyőződésem, hogy e megállapítás igaz minden egészséges, jövőjével törődő egyénre és közösségre nézve egyaránt – legyen a közösség családi, munkahelyi vagy nemzeti. E gondolatok készítették arra három évvel ezelőtt, a forradalom félszázados évfordulóján, hogy napló stílusban írásba foglaljam emlékeimet arról, hogy miként éltem meg medikusként az 56-os Magyar Forradalom és Szabadságharc sorsfordító napjait.

Hálás vagyok Istennek, hogy magyarként jelen lehettem, hogy túléltem, s most itt, a mártír Tóth Ilona szobránál, a Magyar Köztársaság kikiáltásának huszadik évfordulóján, az 53 évvel ezelőtti nagy idők egyik szerény tanújaként módomban van ünneplő szívvel – Aranydiplomám birtokában már – beszámolni Önöknek ama napokról.

Családias légkörben az egyetemen

Még csak negyedik évfolyamos hallgató vagyok a BOTE Orvoskarán, de egy éve már meghívott tudományos kutató diák is a legendás **Kovács Arisztid** docens munkacsoportjában, a Puskin utcai Élettani Intézetben. Kitűnő, művelt, családias egyetemi közösségbe kerültem, ahová alig hatolnak be a nagyvilág betegségtünetei. A szovjet megszállás nyomasztó érzése, a Rákosi-terror, az „osztályharc”, a vonalas jelszavak, a stupid csasztaskák és plakátok, a nélkülözések gyötrő hatása, a bizalmatlanság mind kívül rekednek. Itt mindenki igyekszik tenni valami értelmeset, értékeset, jót a tudásért, a tudományért; egymást segítve, önzet-

■ Monos Emil

lenül. Szabad időmből, amennyit csak lehet, itt töltök. Témavezetőm a briliáns agyú **Antal János** tanársegéd. A hypothalamus, hypophysis és mellékvese titkait kutatjuk. Rendben vannak személyes dolgom is. Úgy érzem, egyéni életem jó vágányokon fut.

Forrongó külvilág

A külvilág azonban nyugtalan. Politikai erővonalaiiban hatalmas feszültségek villámlanak. A közelmúlt hetekben – hónapokban mind gyakrabban keverednek a politikai hírekbe utalások krízisre, reformokra, függetlenségre, ellenállásra. Meghökkenítő, izgalmas események követik egymást. Hogy csak néhányat említsek közülük.

- Tavasszal az ellenzéki Petőfi Kör megtartotta első nagyszabású rendezvényét a Kossuth Klubban.
- A Szovjet Kommunista Párt XX. Kongresszusa szembefordult a sztálinizmus örökségével.
- Júliusban a szovjet vezetés instrukciójára leváltották a nagyhatalmú **Rákosi Mátyást** az MDP (Magyar Dolgozók Pártja) első titkári posztjából, helyébe **Gerő Ernőt** tették. A miniszterelnök, **Hegedűs András**, maradt a helyén.

- Október 6-án, százezres tömeg kíséretében, újra temették a Rákosiék által kivégeztetett **Rajk Lászlót** és társait.
- Október 13-án visszavették az MDP-be a reformokra hajlamos **Nagy Imrét**, akit előző év decemberében Rákosi záratott ki a Pártból, miután korábban megbuktatta őt miniszterelnöki posztjában.
- Október 16-án megalakult Szegeden, majd más egyetemeken is a DISZ-től (Demokratikus Ifjúsági Szövetség) független MEFESZ (Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége).
- Október 20-án szenzációnak számított az orvos-író **Németh László** „Galilei” című drámájának bemutatása a Katona József Színházban. (23-án is műsoron volt! Fantasztikus egybeesés: a forradalmár csillagásról szóló darab találkozott a forradalommal!)
- Október 22-én tartották a MEFESZ alakuló nagygyűlését a Budapesti Műegyetemen, ahol számos más egyetem is képviseltette magát. Itt határozták el, hogy a következő napon tüntetést szerveznek a lengyel munkások mozgalma és a hazai reformok mellett. 16 kemény pontba foglalták az egyetemisták követeléseit. Azon a délutánon – emlékeim szerint – a BOTE-n is ülészetek a diákok.

Október 23-a verőfényes keddi napra esett

A Petőfi Kör a Gólyavárba toborozza a medikusokat egy vitaestre, amelynek témája „a fiatal orvos és a társadalom kapcsolata”. Délutájában, az Üllői út 26. udvarán és a Gyógyszertani Intézet tantermében medikusok számai csoportosulnak, gyűlések zajlanak. Nagy izgalommal folyik a vita arról, hogy mikor és miképpen csatlakozunk a műegyetemisták által kezdeményezett szimpátia-tüntetéshez. Célunk a lengyel származású 48-as magyar táborno, **Bem Apó** szobrának megkoszorúzása Budán. Így akarjuk kifejezni szolidaritásunkat a tüntető lengyel munkások iránt, akikre e nyáron sor-tüzet nyitottak Poznanban a hatalom fegyveresei. Mintegy százan estek áldozatul. Koszorút a mi évfolyamunk is kíván vinni a Bem-szoborhoz. Egyik évfolyamtársammal kapjuk a feladatot: rendeljük meg a koszorút a Tolbucin körúti Nagycsarnokban. Délután egy óra előtt pár perccel, **Piros László** belügyminiszter rádión keresztül betiltja a felvonulást. **Gerő Ernőt** várja, aki ma érkezik vissza küldöttségével Jugoszláviából, **Tito** marsallal tárgyaltak. Mi, egyetemisták azonban menni akarunk! Izgatottan várakozunk. Már rég elmúlt egy óra! Vajon mit

tesznek a műegyetemisták? Hogyan tartsuk a kapcsolatot? Futárookra van szükség! Egyik összekötő én leszek, mivel jó futónak számítok. Rövidesen hozom a hírt, amit a Műegyetem belső udvarán gyülekező diákoktól tudok meg: ők mindenképpen kivonulnak, de egyelőre még várnak a belügyminiszter engedélyére. Fél három táján a Kormány feloldja a tiltást.

Talpalatnyi hely sem maradt

Menetünk a Kálvin téren át a Kiskörúton halad. A Petőfi-szoborhoz akarunk letérni. A nagy tömeg miatt már nem lehet. „Nincs ott egy talpalatnyi hely sem!” – kiabálják a szembejövők. Nagy kerülővel, a Margit-hidat kell választanunk. A Bem szobor körül is tengernyi tömeg van már. Szavalatok („*Hazádnak rendületlenül...*”: **Bessenyei Ferenc**; „*Talpra magyar!*”: **Sinkovits Imre**). Az írók kiáltványa (**Veres Péter** olvassa fel). Dalok, Kossuth-nóták, jelszavak. „*Mit kíván a magyar nemzet?!*” – a diákok 16 pontba foglalt követelése. Valaki kivágja az ősi hagyományoktól elszakított, szovjet mintájú címet az egyik nemzetiszínű zászlóból, többen követik (ez lesz a forradalom jelképe). Sötétedik. Terjed a hír a tömegben, hogy a Kossuth téren rendkívüli nemzetgyűlés van készülóban. Elsodródok az évfolyamtársaimtól. Futva érek a Parlamenthez. A tömeg talán még szorosabban tömörül itt, mint a Bem-szobornál. Harsány, egyre bátrabb jelszavak. Himnusz. Versek. Füttykoncertek. Gerő rádióbeszéde este 8-kor. Tartalma és hangvétele miatt óriási felháborodást kelt, olaj a tűzre! Fél kilenc táján kikapcsolják a vörös csillag fényét a Parlament kupolájának csúcsán, a tér világitásával együtt. Újságpapír-fáklyatűzek gyúlnak ezrével a sötétben. Mind keményebb jelszavak: „*Ruszkik haza! Magyar urán itt marad! Vesszen az ÁVÓ!*”... Mindez alig hihető számomra. Hátborzongató! Nagy Imrét követeli a tömeg egyre erőteljesebben. Izgatott várakozás után, kilenc óra körül megjelenik a Parlament erkélyén. „*Kedves Elvtársak!*” – szólal meg. A fergeteges fűjjolás és

füttyáradat új, más megszólításra kényszeríti. Igyekszik nyugalomra inteni bennünket. Emberi hangnemben óvatos reformígéreteket tesz – a párhúség szellemében.

„Friss vérfoltot mutatnak az emberek a földön”

Izgatott suttogás bujkál a tömegben: „*A Rádióhoz kell menni! Az ÁVÓ karhatalmistái ott már lőnek! Be kell olvasatni az egyetemisták követeléseit!*” Futólépésben odatartok én is. Sötét este van. A Petőfi Kör Gólyavárban rendezett vitájáról lekéstem. Most nem is ez tűnik az igazán fontos eseménynek. Háborgó, hangos tömeg a Bródy Sándor utcában és környékén, a Kiskörúton, a Múzeumkertben. Ostromolják a Rádiót! Lövések csattanának a felkelők oldaláról is! A Múzeumkertet választom, a vaskerítéshez furakodok, szemben a Rádió épületével. Friss vérfoltot mutatnak az emberek a földön. Az első halálos áldozat vére. Úgy tudják, hogy egyetemi

hallgató volt. Talán medikus?! „*Az ÁVÓ nyitott először tüzet a Rádióból!*” – kiáltják félelemmel és felháborodással. Egyre sűrűbb a fegyverporogás. Nem lehet tudni, hogy ki kire lő. Magyar páncélos egység érkezik vidékről a Bródy Sándor utcához ezzel a paranccsal, hogy megvédje a Rádiót az ostromló tömegtől. A felkelők egy csoportja győzködi a parancsnokot – „*Ne forduljatok a magyar nép ellen!*” A katonák átpártolnak a felkelőkhöz. Nemzeti színű zászló kerül a tankra, kokárda a zubbonyokra. Ijesztő, rémes hír terjed: „*Gerő – Andropov nagykövet révén beavatkozásra kérte fel az országban „ideiglenesen” állomásozó szovjet katonai alakulatokat!*”

Nem tudom elképzelni, hogy medikus létemre fegyvert emeljek bárkire is

Időközben ledöntötték a Sztálin-szobrot a Dózsa György úton. Éjfél körül jár az idő, amikor átlopakodok a Kálvin tér peremén, a Kecskeméti utcán keresztül a Váci utca felé, ahol rokonoknál lakom az Újváros háza egyik szolgálati lakásában. Itt-ott a környező háztetők felől is felcsattannak karabélylövések. Géppisztoly- és géppuska-sorozatokat kerepelnek. Felismerem őket: mesterlövész minősítést kaptam az egyetemisták kötelező nyári katonai kiképzésén.

Másnap kora reggel döbbenetes főhír a rádióban: városszerte véres összeütközések zajlanak, sok a sebesült. Szovjet tankok özönlik el Budapest utcáit. A Kormány betiltja a gyülekezést, statáriumot hirdet. Szinte órák alatt fegyveres ellenállócsoportok alakulnak a Corvin mozinál, a Baross téren, a Móríc Zsigmond körtéren, s a város más pontjain. Elfoglalták a Rádiót. Barikádok épülnek. Ez már forradalom!

Első utam a zaklatott, vergődő városban a Baross utcai Sebészeti Klinikához vezet. (Sikeresen túl vagyok már a nyári sebésze-

Folytatás a 19. oldalról

ti gyakorlaton.) Ott azonban közlik velem, hogy nincs szükség segítségre, nagyon sok már is az önkéntes. Az egyetem központi épületébe megyek, ahol a Gyógyszertani Intézet tantermében az ideiglenes Forradalmi Bizottság élén egy közszertetnek örvendő, kiváló képességű tanárunk szervezi a hallgatókat kórházi vagy nemzetőri szolgálatra. Kézi fegyverek is rendelkezésre állnak. Választhatok. Szorongató érzés: nem tudom elképzelni, hogy medikus létemre fegyvert emeljek bárkire is. Jelentkezem a Szt. István Kórházban **Schisha István** főorvos Sebészeti Osztályán, ahol pár hónappal korábban a kötelező nyári gyakorlatot végeztem. Szívesen fogadnak. Itt szükség van rám!

A kórteremek sápadt békéje

Hősies, intenzív munka folyik az Osztályon. Komoly, nagy feladatokat kapok én is: sebeket kötözök, súlyos sebesülteket altatok (éterrel!), első asszisztens vagyok nagyműtékeknel (sok a haslövés!), beteget hordok, vigasztalom a súlyos sérülteket – mikor mire van szükség. A vérkeringési sokk elkerülése, illetve a sokktalanítás a fő feladatok s egyben a fő problémák egyike. (Fantasztikus egybeesésnek érzem, hogy **Kovács Arisztid** tudományos csapatában éppen ez a téma van a kísérletes kutatások tengelyében!) Szabadságharcos felkelők és szovjet kiskatonák vegyesen kerülnek az Osztályra, egymás mellett fekszenek (folyosón is), sápadtan, csendesen, békében. Kemény, kérgeges tenyerű vidéki srácok is közöttük. Egy részük arra készül, hogy elhagyja az országot, ha felépül. Nem hisznek a forradalom sikerében. Félnak a megtorlástól.

Egy haza létezik csak számomra

Pár nappal később rövid időre haza tudok utazni szülőfalumba. Nagyon sok fiatal tolong a vagonokban: főleg gimnazisták és egyetemisták. Amikor látják, hogy a bicskei vasútállomáson készülök leszállni, hangos szóval marasztalnak, húznak vissza karomnál-kabátomnál fogva, hogy menjek velük Nyugatra. „Ott van az igazi jó élet!” – mondják. Elszorul a szívem! A lelmem mélyéből jön a válasz: számomra csak ez az egy haza létezik. Szüleim és öcsém örömkönnnyekkel, kitárt karokkal, megkönnyebbüléssel fogadnak Csabdin. Alig pár óra multán azonban indulok vissza a fővárosba. A falu vendéglője előtt egy teherautó vesz fel, amely élelmiszersegélyt szállít a máris nélkülöző budapestieknek.

Sajnos a személyes élmények sok részlete fél évszázad alatt elhomályosult, összemosódott. Másrészt, számos tragikus mozzanatot, amely élesen él emlékeimben, nem tudok pontosan felfűzni az idő fonálára. Ilyen emlék a nemzeti zászlóval letakart, sötétkékké ünnepi bányászgyegetruhában hanyattfekvő fiatal, krétafehér arcú munkásfiú teteme

■ Az ünnepség közönségének egy része

a villamossínek mellett a Keleti-pályaudvarnál, vagy a lánctalpakkal összetiport, szanaszét heverő civil és katonatetemek a Mester utca bejáratánál. Nem tudom viszont pontosan felidézni a Szt. István Kórház kitűnő, hősiessen kitaró sebészeinek arcát, pedig egyenrangú kollégaként fogadtak maguk közé! (Talán azért nem, mert éjjel-nappal sebészi maszokban láttuk egymást?)

Hűség a Széphez, a Jóhoz, az Igazhoz

Mindezek okán is kezdeményeztem három éve, Egyetemünk Baráti Körének elnöke-

tározik az is, hogy a mintegy ötszáz évfolyamtársam közül csupán háromszázan juthattunk el az orvosi diplomáig a BOTE-n. Mi lett a többiekkel?!

Amint az évek múlnak, mindinkább abban bizakodom, hogy e súlyos tanulságok elkerülhetetlenül kényszerítenek bennünket, s az egész emberiséget arra, hogy a tudás globális *nooszférájának* gyarapítása mellett, felépítsünk egy, a pozitív emberi viszonylatokat értelmesen „globalizáló” *ethoszférát* is! Összhangban érzem e bizakodást orvoskarunk küldetés-nyilatkozatával (1998), amely szerint az egyetem két legfontosabb szerepének egyike „az örök emberi ethoszt

ként, hogy hozzuk létre az „Orvosegyetem 1956 Történelmi Emlékbizottságot” azzal a céllal, hogy a még élő tanúk segítségével felkutatassuk, s gyűjtsük az Egyetem Központi Irattárában e nagy idők orvosi, orvosegyetemi teljesítményeinek történelmi értékű emlékeit, dokumentumait. Mérheteretlen nagy áldozatokkal járó, véres történelmi tanulságokat tükröznek számomra az emlékek. Ide

hívó, betartó és hirdető értelmiség nevelése, akik hűek a szép, a jó és az igaz antik eszményeihez”.

Prof. emer. dr. **Monos Emil**,
Semmelweis Egyetem Baráti Köre
elnöke

A korabeli fotók dr. **Székely Lajos**
hagyatékából valók

Látás Világnapja tizedszerre

Kedvező fejleményekről számoltak be a Szemészeti Klinika orvosai az október 8-i Látás Világnapján rendezett sajtótájékoztatón. Az utóbbi időben sikeres előrelépések történtek a gyermekszemészeti szűrés és a látásrehabilitáció területén – állapította meg prof. dr. Németh János klinikaigazgató.

■ **Barcsay György tanársegéd, Németh János klinikaigazgató professzor és Sényi Katalin adjunktus a sajtótájékoztatón**

A gyermekkori szemrendellenességek, érzékszervi fogyatékoságok felfedezésében komoly szerep jut a házi gyermekorvosoknak és a védőnőknek, akiknek szűrési feladatait ezentúl már szakmai irányelvek segítik. Elkészült hozzá az oktató DVD is, amit a továbbképzés elvégzése után az országban dolgozó négyezer védőnő ingyen kap meg. Így már csak vizsgálati segédeszközökkel (például pupillalámpa, vizus táblák, sztereotesztek) kellene felszerelni őket – mondta dr. **Sényi Katalin**, a gyermekszemészeti szakambulancia és osztály vezetője. A korai szűrés fontosságát hangsúlyozva az adjunktusnő megjegyezte: még mindig

előfordul, hogy a gyerekekről csak az iskolakezdetkor derül ki a tompalátás, holott ez akkor már sokkal nehezebben kezelhető. Jó úton halad a látásukat részlegesen vagy teljesen elveszítettek segítése. Állami és civil szervezetek összefogásával, pályázással, szemorvosok és rehabilitációs szakemberek (képzésük megkezdődött) összekötésével kiépültek a regionális látásrehabilitációs központok, és az országos tanácsadói hálózat is fokozatosan bővül. Készül a szemészek teendőit meghatározó szakmai protokoll is – jelentette be dr. **Barcsay György**, az optikai látásrehabilitációs részleg vezetője. Korábban évente csak 10–20 látásé-

ültnek adatott meg a rehabilitáció, most már csaknem ezernek. A jövő feladata, hogy minél több érintett kaphassa meg a teljesebb életbe való visszatérés lehetőségét – szögezte le a sajtótájékoztató végén Németh professzor.

Tóth Andrea

Látásrehabilitációs ismeretek

Gyengénlátók rehabilitációja címmel 12 kreditpontos továbbképzést tartottak az ország minden tájáról jött szemész szakorvosoknak és rezidenseknek október 9-én, a Szemészeti Klinika Tömő utcai épületében. Délelőtt az optikai rehabilitáció orvosi oldalával ismerkedett a 22 résztvevő. Majd a gyakorlati foglalkozáson különböző típusú látásromlásokat, látótérkieséseket szimuláltak, segédeszközöket próbáltak ki, és feladatokat oldattak meg. Délután a látásrehabilitáció pszichológiai, oktatási és gyógypedagógiai szempontjairól beszéltek az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának szakemberei.

T.A.

Gyermekszemszűrés

■ **Sényi doktor nő ifjú páciensével**

Korábban csupán óvodásoknak, idén már kisiskolásoknak is hirdetett szemészeti szűrési akciót a Szemészeti Klinika. Október 16-án 56 gyereket vizsgáltak meg a Tömő utcai épületben, a Mária utcaiak segítő közreműködésével. A kis pácienseket elkísérték óvodai-iskolai védőnőik, de máshonnan is érkeztek védőnők, hogy láthassák a szűrés menetét. Az akció népszerűségét mutatja, hogy az egyik iskolából nem tudtak a meghirdetett időpontban eljönni a tanulók, de kérésre a klinika november 6-án fogadta a 60 gyereket.

-ta

Ünnepi ülés

Tavaly főként a prevencióval foglalkoztak a Látás Világnapjához kapcsolódó rendezvényeken, idén viszont a látásrehabilitáció került a középpontba a Szemészeti Klinika és a Magyar Szemorvostársaság közös tudományos ülésén, október 8-án délutánján.

A több érintett állami és civil szervezet részvételével tartott szakmai eszmeeserét a Tömő utcai épület tantermében prof. dr. **Szél Ágoston** általános rektorhelyettes, **Rauh Edit**, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium esélyegyenlőségi szakállamtitkára, dr. **Facsó Andrea**, a Magyar Szemorvostársaság főtitkára, **Szabóné Berta Irén**, a Vakok Állami Intézetének igazgatója és prof. dr. **Németh János** kli-

nikaigazgató, országos szemész szakfelügyelő főorvos nyitotta meg.

Az előadások négy téma köré csoportosultak: a hazai látásrehabilitáció helyzetének elemzése, a szemészek és a rehabilitációs szakemberek együttműködésének alakulása, beszámoló az új orvos-műszaki fejlesztésekről, valamint a rehabilitációs ellátás jelenlegi lehetőségeinek számbavétele. A Szemklinika dolgozói közül dr. **Lendvai Zsanett** gyakornok és dr. **Bausz Mária** klinikai főorvos a „*Látásérültek, vakok epidemiológiája Magyarországon*”, dr. **Barcsay György** tanársegéd pedig „*Mikor kérjen a rehabilitációs szakember szemorvosi segítséget?*” címmel foglalta össze mondanivalóját.

T.A.

Rezidensképzés új keretek között

Valódi megoldás vagy tüneti terápia?

Az új rendelet hatályba lépésével ismét a figyelem középpontjába kerül a rezidensképzés. Érvek hangzottak el pro és kontra, beszéltek az orvosok elvándorlásáról, az egyre növekvő orvoshiányról, a pályakezdő orvosok nemzetközi szinten és hazai összehasonlításban is szánalmasan alacsony fizetéséről november 5-én a NET Barna Előadójában.

A médiában akarva akaratlanul is összekapcsolódik a magyar egészségügyi rendszer ezernyi problémája, és a rezidensképzés kérdése, holott a kettőt, legalábbis a törvényi szabályozás szintjén mindenképpen külön kellene kezelni. A szakorvosi (rezidensi) képzés feladata, hogy XXI. századi színvonalú tudással felvértezett gyógyítókat adjon a magyar társadalomnak. Ha ebben a kérdésben széles körű konszenzus alakulna ki a közvélemény és a politika formálói között, az önmagában is elejét tudná venni a mostanihoz hasonló, nagy riadalmat okozó, átgondolatlan törvényi szabályozások születésének. Az elmúlt néhány évtizedben a modern társadalmak egészségügyi ellátórendszerei alapvető változásokon mentek

keresztül. A modern, nagy értékű, komplex tudást igénylő diagnosztikai és terápiás eszközök kifejlesztésével a fejlett világban szinte kizárólagosságot nyert a progresszív betegellátási modell. A változások következtében hierarchikusan szerveződő, regionális szintű kórházi hálózatok jöttek létre. Az új rendszerben dolgozó orvosokkal szemben jogos elvárás volt, hogy tisztában legyenek olyan gyógyító eljárásokkal is, amelyek közvetlenül a munkáltatójuknál nem elérhetőek, így a hagyományos, intézményhez és kórházi osztályhoz kötött oktatást világszerte felváltották a központilag szervezett gyakornoki képzések.

Magyarországon 1999-ben lépett életbe a nyugat-európaihoz hasonló törvényi szabá-

lyozás, amely a szakorvosi tanulmányok első két évében akkreditált képzőhelyeken folytatott gyakorlatokat ír elő, előre meghatározott tematika szerint.

Az elmúlt tíz év gyakorlata

A közel egy évtizede bevezetett törzsképzéssel a legfontosabb célja az volt a törvényalkotóknak, hogy megszüntessék a pályakezdő orvosok hagyományos szakképzésére jellemző "röghöz" (munkáltatóhoz) kötöttségét, és így kívánták lehetővé tenni, hogy a szakorvosjelöltek a berögződött, nemegyszer korszerűtlen helyi sablonok elfogadása helyett az elismert centrumokban gyakorolt, bizonyítékokon alapuló orvoslás alapjait tanulják meg.

Az elmúlt tíz évben ugyanakkor számos kritika érte a központi gyakornoki képzést. Kezdetektől fogva jellemző volt a torlódás a képzőhelyeken, és a gyakornokok pontos feladatait sem tisztázták kellő mértékben.

Folytatás a 23. oldalon

Te sosem tanulsz?

CSIRKE BÁR

ÉJJEL-NAPPAL

őszi határidő:
december 15.

DIÁK HITEL

Legyél, aki lenni akarsz!

www.diakhitel.hu
06-40-24-00-24

Folytatás a 22. oldalról

Az alacsony munkabérek és a helyenként valóban színvonalatlan gyakorlatok mellett sajnos ma is jellemző probléma, hogy a gyakornokok egy része még a kötelezően előírt beavatkozásokat is csak papíron végzi el, és a többség leginkább egészségügyi adminisztrációval tölti az idejét. A mai napig hiányzik egy hatékony minőségbiztosítási rendszer, amely garantálni tudná az oktatás magas színvonalát.

Reformkísérletek

Az elmúlt három évben az egészségügyi kormányzat több reformjavaslatot tett a rezidensképzés átalakítására, ezek az előterjesztések azonban nagyon messze voltak az alaposan átgondolt, rendszerszintű beavatkozástól. Az első, 2007 februárjában ismertté vált határozat-tervezet hatalmas felháborodást keltett a központi gyakornoki rendszer valamennyi szereplőjének körében, ugyanígy jelentős forráskivonással egybekötve kívánta átalakítani a képzést. Európai uniós esélyegyenlőségi irányelvekre hivatkozva „tervezhetetlennek és fenntarthatatlannak” minősítették az állami finanszírozást, és a „kötelezően választandó” hiányszakmák kivételével (melyeket a miniszter jelölt volna ki) teljes költségterítést akartak bevezetni. A képzés fedezetét a pályázónak kellett volna hitelből, esetleg előszerződés keretében jövőbeni munkáltatója által biztosítani. Mivel Magyarországon a kórházak önmagukban is küszködnek az alulfinanszírozottsággal, így gyakorlatilag a határozat elfogadása esetén a pályakezdő orvosok többségének két évig ingyen kellett volna dolgoznia, és hitelből finanszírozhatta volna a kötelező tanfolyamok oktatási költségét. Végül az erélyes hallgatói fellépés és több ezer összegyűlt tiltakozó aláírás hatására kihátráltak az eredeti javaslat mögül. A forráskivonást sajnos ennek ellenére sem sikerült elkerülni: 2007-ben országosan 1342-ről 745-re csökkent a pályázható rezidenshelyek száma.

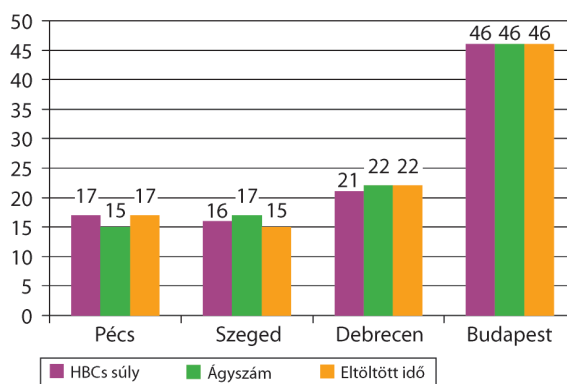
A 2009-es rendelet kritikája

A napjainkban érvénybe lépett kormányhatározat is jól illeszkedik a korábbi tervezetek sorába. Nemcsak a pénzkivonás lehetőségét teremti meg a rendszerből, hanem az egyre kritikusabbá váló regionális orvoshiányt és az elvándorlást is a szakorvosképzés keretében kívánja kezelni. Az újonnan belépők 90%-át érintő aktuális szabályozás lényege, hogy a frissdiplomás orvosok a végzés után azonnal jövőbeni munkáltatójukkal kötnék szerződést, és a kötelező gyakorlataik túlnyomó többségét is ebben az intézményben végzik el. Az állam a kötelező tanfolyamok árát, és azon gyakorlatok bérköltségét fedezné csupán, amelyekre nincs akkreditált osztály az anyaintézményben. Természetesen ez sem járna automatikusan, a kórházaknak pályázniuk kellene minden egyes gyakornok állami támogatására. A korábban finanszírozott

Fotó: Tothai Kata

■ **Magyarország legnagyobb fehérköpenyes élőképe: november 12-én a Magyar Rezidens Szövetség, mint a fiatal orvosok érdekvédelmi szervezete, a nyilvánosság felé fordult, hogy felhívja a figyelmet a fiatal orvosok tarthatatlan körülményeire, és arra, hogy felelős gondolkodású gyógyítókként nem külföldre akarnak menni: Orvost a Hazának, Hazát az Orvosnak! A képen Mátyás Csaba, Nardai Sándor rezidens, Zoltán Gergely, Pepó Lilla és Györgyi Zoltán (ÁOK IV. hallgatók)**

■ **A szakorvosjelöltek 1999-2004 között eltöltött törzs- és szakgyakorlati idejének és az aktív ágyszám, valamint az összes ellátott eset HBCs-súlyszámának %-os aránya a négy régióban**

24 hónap helyett mindössze 6–12 hónap bérkeretére biztosít forrást a kormány, így a képzés elsődleges színhelyei, a nemzetközi gyakorlattal ellentétben, a nagy centrumok helyett előreláthatóan a munkaerőhiánnyal küzdő vidéki közkórházak lehetnek. A kórházakat terhelő többletköltségért cserébe jön létre a hűségsszerződés, amely majd egy évtizedre garantálná az olcsó munkaerőt az orvoshiánnyal küzdő intézmény számára. Ezen a ponton sikerült annyi kompromisszumot elérni, hogy amennyiben a szakorvosjelölt a korábbival azonos munkakörben tud elhelyezkedni az országon belül, a hűségidő letelte előtt is válthat munkahelyet, azonban sem a privát szektorba, sem pedig külföldre nem távozhat.

Az elfogadott változtatásokkal kapcsolatban elvi és gyakorlati problémák tömkelegé merül fel. A képzés centralizáltságának csökkentése óhatatlanul is a minőség további romlását vonja maga után, és szembe megy a progresszív betegellátás támasztotta követelményekkel. A frissdiplomás orvosok kivéznélése a szakemberhiánnyal küzdő régiókba csak látszatmegoldást teremthet, hiszen a fiatal gyakornokok nincse-

nek felkészülve a rájuk zúduló feladatokra, és nem tudják megfelelő színvonalon ellátni hivatásukat. Az anyaintézmények korlátozott pénzügyi lehetőségei ugyanakkor gátat vetnek a gyakornokok szakmai fejlődésének, a komoly anyagi retorziókkal megerősített hűségsszerződés pedig kiszolgáltatottá teszi a rezidenseket.

A Magyar Rezidensszövetség álláspontja szerint az elfogadott szabályozás jelen formájában nem szolgálja a minőségi szakorvosképzés kialakítását, és a gyakorlatban arra is alkalmatlan, hogy megoldja az elvándorlás kérdését.

Súlyos hibának tartjuk, hogy a jogalkotó a szakma vonzóvá tétele helyett szankciókkal próbálja a pályán tartani a fiatal orvosokat. A szövetségnek meggyőződése, hogy a jelenleg bevezetett korlátozások hatására még több tehetséges magyar orvos fog kiszállni az egyre elviselhetetlenebb bér-, és munkakörülmények közül. A rendeletalkotói szándékkal ellentétben várhatóan fel fog gyorsulni az orvosok elvándorlása, mivel az előzetes felmérések alapján a frissdiplomás orvosok közül kevesen fogják elfogadni a hűségsszerződés feltételeit.

Szakmai konszenzus támasztja alá, hogy egységes, a rezidensek és tutorok minősítését lehetővé tevő minőségbiztosítási rendszer, valamint a minőségi akkreditált képzőhelyek számának növelése nélkül elképzelhetetlen a rezidensképzés szakmai színvonalának emelése. Az ország minden régiójára kiterjedő, hosszútávú szakorvosi utánpótlás biztosítása pedig csak jelentős anyagi erőforrások bevonásával kialakított, versenyképes orvosi életpályamodell létrehozása által valósítható meg.

Dr. Nardai Sándor – Pap Melinda

Hírek – események

Evészavar-gyógyítás EDINA-val

Az ÁOK Magatartástudományi Intézetének pszichológusai és kutatói egy európai uniós együttműködés keretében dolgozták ki az új online programot evészavarban szenvedők számára. A program neve EDINA (Evési Rendellenességek Internetre Adaptált Utókezelése), amely megtalálható a www.e-mental-health.eu/edina honlapon. Azért jött létre, hogy segítse és támogassa a már valamilyen kezelésben részt vett, evészavarban szenvedő lányokat Magyarországon. A programban szereplő egyetemi kutatók: **Hayriye Gülec** török vendégkutató, a kutatás vezetője, **Elisabeth Kohls** németországi munkatárs, **Varga Márta** PhD hallgató, online pszichológus tanácsadó és dr. **Túry Ferenc**, az intézet

■ **Hayriye Gülec, Elisabeth Kohls, Varga Márta és Túry Ferenc**

igazgatója, a program magyarországi koordinátora és szaktanácsadója.

(<http://www.e-mental-health.eu/edina/website/screening.php>)

Sebkezelők kongresszusa

A Magyar Sebkezelő Társaság XII. kongresszusát tartotta október 29–30-án a fővárosban. Az eseményen mintegy 150–200 szakember jelent meg. A témák között szerepelt a krónikus sebek korszerű kezelése. Kiemelkedő előadásokra került sor: dr. **Schultheisz Emil** professzor emeritus, orvostörténész (ÁOK Közegészségtani Intézet), dr. **Iván László** professor emeritus (ÁOK, KUT együttműködés jelentősége az idős beteggel – compliance a geriátriában) Dr. **Sugár István** egyetemi docens (ÁOK II. Sz. Sebészeti Klinika): „*Fájdalomennyíthó stratégiák bevezetése a krónikus sebek ellátása során a klinikai gyakorlatban*” címmel tartott előadást. A rendezvény második napján, október 30-án többek között üléselnök volt prof. dr. **Kalabay László** egyetemi tanár, az ÁOK Családorvosi Tanszék vezetője. Előadást tartott még „*Több éve fennálló, erősen fertőzött lábszárfelekély kezelése ezüstionos kötszerrel*” címmel

■ **Hunyadi János társelnök, Sugár István társelnök és Schultheisz Emil**

Földváriné Szilágyi Adrienn osztályvezető szakápoló, aki **Juhász Ilona** intézetvezető főnövével (Bőr-, Nemikórtani és Bőronkológiai Klinika) állította össze a diafilmvetítéssel egybekötött előadást. Dr. **Szántó Zsuzsanna** egyetemi adjunktus (ÁOK Magatartástudományi Intézet) a sebek társadalmi vonatkozásairól beszélt. Az eseményen való megjelenéssel kreditpontokat lehetett szerezni. **I. M.**

Osteológusok továbbképzése

Az Osteoporosis Centrumok Továbbképző Konferenciáját november 6–7-én tartották Siófokon. A megnyitóbeszédet prof. dr. **Poór Gyula** egyetemi tanár (III. Sz. Belgyógyászati Klinika Rheumatológiai és Fizioterápiás Tanszéki Csoport ORFI Részlege) és prof. dr. **Lakatos Péter** egyetemi tanár (I. Sz. Belgyógyászati Klinika) tartották. A témák az anyagcsere csontbetegségek diagnosztikája és terápiája körül forogtak. Ezen kívül még szóba kerültek az osteológia határterületi kérdései, a hematológiai betegségek csontrendszeri vonatkozásai (dr. **Nagy Zolt** egyetemi tanársegéd, I. Sz. Belgyógyászati Klinika), a csontmetasztázisok patogenezise és klinikuma (dr. **Szendrói Miklós** egyetemi tanár klinikaigazgató, Ortopédiai Klinika, és dr. **Somogyi Péter**, Ortopédiai Klinika), továbbá az anabolikus kezelés (dr. **Lakatos Péter** egyetemi tanár, I. Sz. Belgyógyászati Klinika), a hormonpótlás és SERM – (dr. **Speer Gábor** adjunktus I. Sz. Belgyógyászati Klinika).

Pályázati hírlevélből

Az Osztrák-Magyar Tudományos és Oktatási Kooperációs Akcióprogram felhívása:

Beadási határidő: **december 15.**

Bővebb információ: <http://www.oma.hu/tajekhu.htm>

A Tét Alapítvány pályázata:

Magyar-indiai K+F+I együttműködési program

Beadási határidő: **december 15.**

Bővebb információ: <http://www.nkth.gov.hu/palyazatok-eredmenyek/felhivasok/magyar-indiai-tet/magyar-indiai>

Magyar-kínai kétoldalú Tét pályázat 2011-2012

Beadási határidő: **december 31.**

Bővebb információ: <http://www.nkth.gov.hu/palyazatok-eredmenyek/magyar-kina-i-tet/magyar-kina-i-tet-2011>

További információ: dr. **Pörzse Gábor** igazgató, Semmelweis Pályázati és Innovációs Központ Kft., 1094 Budapest, Ferenc tér 15. Tel.: 459-1500/53820, Fax: 459-1589, e-mail: innov@palyazat-sote.hu

Kollégiumi helyzetkép

A Kollégiumok Főigazgatósága alá tartozó 5 kollégiumban 1034 férőhely áll rendelkezésre a vidéki hallgatók elhelyezésére. Szeptemberben teljesen feltöltötték a férőhelyeket, mára azonban már van szabad kapacitásuk. Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is minden jelentkezőt felvettek, jövedelmi helyzettől függetlenül.

A kollégiumi térítés mértéke a családban egy főre jutó jövedelem összegétől függ. Ahol meghaladja az 55 ezer forint/fő/hó összeget, ott kollégiumi hozzájárulást fizetnek a hallgatók, amelynek mértéke 5–15 ezer forint között mozog. A díjak – tekintettel a gazdasági válság családokat érintő negatív hatásaira – a tavalyi évihez képest nem változtak. Férőhelybővítést nem terveznek, viszont továbbra is bíznak az új 900 férőhelyes kollégium megépítésében – nyilatkozta lapunknak dr. **Godó Ferenc**, az egyetemi kollégiumok főigazgatója.

Jubileumi ülés

Az I. Sz. Sebészeti Klinika tantermében jubileumi ülést rendeznek a klinika alapításának százéves évfordulója alkalmából november 27-én (pénteken) 14 órakor.

Megnyitja **Kupcsulik Péter** klinikaigazgató. A rektori és a dékáni köszöntést követően tudományos előadások hangzanak el Szijártó Attila, Hahn Oszkár, Jaques Belghiti, Harsányi László, Tihanyi Tibor, Molnár Béla, Darvas Katalin és Kupcsulik Péter részéről. Az ülésre jelenik meg a Semmelweis Kiadó gondozásában a klinika százéves történetét bemutató archív képekkel és gazdagon illusztrált emlékkönyv.

Vigyázat! Besurranó tolvaj!

Az egyetem intézményeinek területén több alkalommal eltűntek értékek. Feltűnt egy jól öltözött, telefonálást színlelő besurranó tolvaj (lehetnek többen is). Fokozott óvatosság ajánlott.

Spanyol-magyar kapcsolat

Az Egészségtudományi Kar Ápolástudományi Intézetéből október 7-10-e között két oktató és hat részidős szülésznő hallgató látogatást tett a toledói Universidad de Castilla La Mancha oktató-kórházában.

A látogatás fő célja volt a Szülészeti-Nőgyógyászati Osztály megtekintése és a spanyol-magyar kapcsolat erősítése.

■ A magyar küldöttség tagjai

Magyar delegáció New Yorkban

Az Egészségtudományi Kar háromfős delegációja – dr. **Mészáros Judit** dékán, dr. **Hollós Sándor** tanszékvezető és **Pop Marcel** (Ápolástudományi és Egészségpedagógiai Intézet csoportvezetője) – október 15-én New Yorkba utazott, hogy találkozzon három helyi egyetem, sorrendben a Columbia University School of Nursing, a Mercy College és a Lehman College képviselőivel. A látogatások apropóját az immáron második éve futó Atlantis projekt adta, amely számos amerikai intézmény, így az említett három egyetem érdeklődését is felkeltette. A megbeszélések eredményeképpen együttműködési megállapodásokat terveznek kötni a közeljövőben, illetve dolgoznak közös oktatási projektek megvalósításán.

Külföldi látogatók

A Magyar Optikus Ipartestület szervezésében az ECOO (European Council of Optometry and Optics) konferencia résztvevői látogattak október 18-án kora este az ETK-ra. A mintegy 100 külföldi érdeklődőt dr. **Nagy Zoltán Zolt**, a Szemészeti Klinikai Ismeretek Tanszék vezetője, valamint **Gergyéné Földi Edit** gondnokságvezető és a Nemzetközi Osztály munkatársai (**Antal Ildikó** és **Ulacsai Gábor**) fogadták. A rövid köszöntőt és bemutatkozást követően megmutatták a vendégeknek az optometrista oktatás színtereit (tantermeket és laborokat), majd kötetlen beszélgetéssel zárták az eseményt.

Életmód-konferencia

A Közegészségtani Intézet szervezésében, dr. **Tompa Anna** intézetigazgató elnöklétével – a Magyar Tudomány Ünnepe keretében – november 18-án immár negyedik alkalommal rendezték meg az Életmód Konferenciát a NET-ben. Ma a fejlett ipari országokban a megbetegedések többsége a helytelen életmód miatt alakul ki. Ezen változtathat az egészséges életmód, táplálkozás, a testi-lelki jólét feltételeinek javítása, az egészségfejlesztés és a prevenció. Az életmód okozta és a munkahelyen elszennvedett ártalmak kiszámíthatatlanul fokozhatják egymás hatását. Ezért fontos a két kockázati tényezőegyesített megvitatása.

Az idei év témája a „Humánökológiai szempontok az egészség megőrzésében”. A szakma kiemelkedő egyéniségei tartottak előadást, többek között dr. **Kopp Mária**, dr. **Falus András**, dr. **Tímár József**, dr. **Tompa Anna**, dr. **Bánóczy Jolán**, dr. **Szabó András**, dr. **Suba Zsuzsanna** és dr. **Forrai Judit**.

Thaiföldi látogatók

Magasrangú thaiföldi delegáció látogat az Ortopédiai Klinikára november 30-án. A **Saranatra Waikakul** ortopéd sebész professzor (Machidol Egyetem) által szervezett, Magyarországot, Horvátországot és Szlovéniát átfogó tanulmányúton mintegy 20 orvos, egyetemi és egészségügyi minisztériumi szakember vesz részt. A vendégek délelőtti tudományos programokat hallgathatnak, majd a magyar ortopéd-traumatológus szakorvosképzésről hangzik el előadás. A hazai állami egészségügyi ellátásról dr. **Skaliczki Gábor** tanársegéd, az Ortopédiai Doktori Programról dr. **Szőke György** docens beszél. Az egyetemünkön lévő innovációt dr. **Lacza Zsombor** igazgató (Semmelweis Innováció Kft.), az Ortopédiai Klinikát pedig dr. **Zahár Ákos** tanársegéd, a Magyar Ortopéd Társaság főtítkára mutatja be – az említett szervezet és a klinika hívta meg a delegációt. Ezután **Waikakul** professzor informálja magyar kollégáit a thaiföldi egészségügyi ellátásról és szakorvosképzésről.

-ta

Ciprusi-magyar kapcsolat

A TF képviseletében október 21. és 25. között Ciprusra látogatott dr. **Farkas Judit** és **Kovács Ágnes**. A gazdag szakmai programmal egybekötött találkozóon ismertették a magyar sport és testnevelés működési modelljeit és a sikerek hátterét. Hosszasan és részletesen bemutatták

Nanobiotechnológia és orvostudomány

A Semmelweis Nanobiotechnológiai és In Vivo Képzőközpont tudományos ülést rendezett ünnepélyes megnyitása alkalmából az EOK-ban november 14-én. A program 10 órákor dr. **Tulassay Tivadar** rektor és **Bagaméry István**, a Mediso Kft. ügyvezető igazgatójának ünnepélyes megnyitói szavaival és a B épületszárny magasföldszintjén tett sétával kezdődött, majd tudományos előadások következtek. Dr. **Michael Schäfers** (European Institute of Molecular Imaging, Westfälische Wilhelms-Universität Münster), dr. **Rosivall László** (Kórlelteti Intézet), dr. **Vonderviszt Ferenc** (Pannon Egyetem tanszékvezetője), dr. **Szebeni János** (Bay Zoltán Közalapítvány Nanotechnológiai Laboratórium osztályvezetője) és dr. **Kellermayer Miklós** (Biofizikai és Sugárbiológiai Intézet igazgatója) tartottak előadást a nanotechnológia egy-egy területéről.

Ezt követően élő műszerbemutató következett öt csoportban. A rendezvényt a Mediso és a Zeiss cégek szponzorálták. További információ:

<http://biofiz.sote.hu/nanocenter>.

a TF képzési rendszerét, amely jól leképezi a magyar sport és testnevelés fejlődését. A Ciprusi Sporthivatal, a Ciprusi Olimpiai Bizottság és a ciprusi EU elnökséget előkészítő bizottság vezetői mellett a Ciprusi Parlament Oktatási Bizottságának elnökével, a Ciprusi Oktatási Minisztérium államtitkárával történt megbeszélések mellett fontos esemény volt a ciprusi görög-katolikus egyházzfővel történt találkozó. A tervek szerint a ciprusi kormány oktatási és sport illetékesei rendszeres továbbképzéseket is várnak a TF tapasztalt szakembereitől és az együttműködő iskoláktól, sportszervezetektől. A bizottság elnöke kérte, hogy a megbeszélésen felvázolt sportfilozófiái, történelmi, nevelési és szakmai kérdésekről, illetve a jól ismert Fehér Könyv a Sportról és más EU-s dokumentumok jelentőségéről a TF készítsen egy tanulmányt, ezzel is segítve a sporttéma napirendre kerülését.

TF HÖK

■ Frissen megválasztott új vezetőség: **Berkes Márton**, **Hajdú Petra**, **Szűcs Anita**, **Vágó Levente**, **Szakonyi Sarolta**, **Szabó Milán**, **Bagyinszky Gyula**, **Kovács Kitti**

Felhőtlenül – Gólyabál 2009

A Gólyabál minden évben nagy esemény, amelyet lázas készülődés előz meg, mind a szervezők, mind a bálon résztvevő vendégek részéről. A legkülönbözőbb helyeken megtalálható hirdetések kiemelkedő, színvonalas rendezvénnyel kecsegtettek. A Semmelweis Egyetem Gólyabálja évek óta népszerű, nemcsak a saját, hanem a főváros többi egyetemének hallgatói körében is. Komoly erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy ez a jövőben is így maradjon. A rendezők idén kiváló munkát végeztek; mindenki elégedett lehetett.

gáرزott a fiatalos lendület és a kreativitás, a zenei műsorszámok pedig ugyanezen fellépők tehetségének mélyebb zugaiba is bepillantást adtak. Az instruktortánctól az egyéni fellépésekig, a palotástól a gólyatáborról készült videóig a műsorszámok a már megszokott rendben követték egymást, mégis mindegyik új és egyedi volt. Kivéve talán a zongorát, amelyre idén is ráért volna egy kis hangolás...

A keringővel, mint nyitótáncsal kezdetet vette a bál második része, ahová már a többi vendég is bebecsátást nyert. A résztve-

■ Keringő

■ Színes harisnyák

A helyszín a szokásos, már talán az elsőévesek által is jól ismert NET, amelynek alsó szintjei az alkalomnak megfelelően egy kicsit másképp festettek, mint a hétköznapiakon: a dekoráció igazán bálhoz méltóra sikerült, és az így átalakult termek remek összhangot alkothattak az elegáns ruhát öltő vendégekkel.

Az est minden évben két részből áll. A zártkörű rendezvény alapvetően a gólyáknak szól, rajtuk kívül csak az egyetem tanárai és az instruktorok lehetnek jelen. A legtöbb hallgató így csak egyszer vehet rajta részt; mindenki igyekezett hát kitenni magáért.

A rendezvényt minden évben az egyetem vezetőségének egy jeles képviselője nyitja meg; idén dr. **Szél Ágoston** általános rektorhelyettes köszöntötte a megjelenteket. Saját gyermek- és ifjúkorával kapcsolatos gondolatait osztotta meg a közönséggel, amelyeket hallgatva egy rendkívüli ember rendkívüli képességei rajzolódtak ki a szemünk előtt. Szavai olyan érzést keltenek, mintha jó orvosgyógyászati hallgató csak különleges emberekből válhatna. A legtöbben azonban nem születtek annak, ezért különösen nagy megtiszteltetés, ha valakinek ilyen nagyszerű tanárai lehetnek.

Az anatómia neves professzora ma úgy tölti napjait, ahogy azt gyermekkorában álmaiban elképzelte; szereti, amit csinál. Az egyetemisták közé nemrég lépett hallgatóknak azt kívánta, hogy legalább úgy teljesüljenek terveik, vágyaik, ahogy azok neki sikerültek. Bennük még eleven a lelkesedés, színesek

az álmok; és talán nem is tudják mindannyian, milyen sokat ér ez.

Elegáns összhang

A folytatásban az elsőévesek olyan műsort adtak, amely minden pillanatával bizonyította: professzor úr mégsem túlzott; valóban remek adottságokkal rendelkező hallgatókat láthattunk. A betűtáncokból su-

vők száma ebben az évben éppen megfelelt a rendelkezésre álló térnek: érezni lehetett a forgatag löktetését, ugyanakkor nem volt kínosan szűk a személyes tér sem. A felhőtlen szórakozás érdekében az instruktorok végig rengeteget dolgoztak, például a különböző vendéglátóhelyeken. Az idei Gólyabálon mindenki megkapta az esélyt, hogy remekül érezze magát.

Farkas Kinga

TF Gólyabál: november 26.

A TF Gólyabáljának a Gellért Fürdő méltó színhelye lesz. 20:15-kor nyílik a kapu, és kezdetét veszi a négyfogásos menüből álló vacsora, majd várhatóan 21:15-től a másodéves hallgatók nyitó keringőjét láthatjuk, amelyet igényes show-műsorok és táncbemutatók sorozata követ.

A fellépők között megtalálhatjuk hallgatótársainkat is, akik csapatukkal fognak Cheerleader-, illetve showtánc-bemutatót tartani. Az este folyamán egy kis izelítőt kaphatunk az akrobatikus kötéltugrás művészetéből. E nem túl hétköznapi sportág Amerikából indult és már nálunk is egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Zenés produkcióra számíthatunk, akrobatikus elemekkel, különböző trükkökkel, hajtásvariációkkal és mindenekfelett látványos koreográfiával.

Hasonlóan nagy érdeklődésre tarthatnak számot a Face Team Akrobatikus Kosárlabdacsapat tagjai. A Salsa Caliente Tánciskola kiválóságai *salsa rueda* – a salsa mozgásanyagát alkalmazó körtánc – bemutatásával kedveskednek nekünk. Igazi csemegeként bekerült a programba **Németh Dorottya** fitness showja is. Eredményei alapján ő a legsikeresebb felnőtt magyar fitnessversenyző, többszörös magyar bajnok, illetve világbajnok. Lehetőségünk nyílik emellett a szintén nagy kiválóság, **Hajdu Anita** amerikai szteptáncbemutatóját is megnézni.

Zárásként tanár-diák tánc kerül a műsorra, amely idén a szabad ütemű, egészen rendkívüli életerővel átítatott Charleston lesz. Érdemes tombolaszelvényt is vásárolni, mert a nyertesek – olimpikonok által felkínált – értékes ajándékokat vihetnek haza. Jegyek korlátozott számban kaphatók a Kerezi Endre Szakkollégium I. e. TF HÖK-irodájában (1123 Budapest, Kiss János altábornagy u. 2).

Vargacz Alexandra, Hajdú Petra

Tudósok megnyitott titkai

*A mindennapi lét nehézségei közepette az egyetem értéki gazdagodásának tényét leszögezve kezdte bevezetőjét **Kún Éva** marketing és kommunikációs igazgató a Titoknyitogató című könyv- és filmsorozat legfrissebb négy alkotásának november 12-i bemutatóján. Hatodik részéhez érkezett a sorozat a 2005. június 29-i első folyam óta, vagyis az egyetemen meghatározó szakmai elismertséggel bíró immár huszonnégy professzor ars poeticáját foglalták könyvbe és készítettek róluk igényes portréfilmet tapasztalásul a jelen és az utókor számára.*

Fotó: Szabó László

■ **Nemes Attila, Tringer László, Nász István, de Châtel Andrea és Vincze Zoltán**

Az eddigi személyek: de Châtel Rudolf, Fonyó Attila, Halász Béla, Hámori József, néhai Juhász-Nagy Sándor, Kádár Anna, Knoll József, Lapis Károly, Magyar Kálmán, Palkovits Miklós, Perner Ferenc, Réthelyi Miklós, Romics László, Somogyi János, Sótornyai Péter, Schultheisz Emil, Szabó Zoltán, Vízi E. Szilveszter, Vízkelety Tibor és Zelles Tivadar.

Kún Éva felvezetésben exponált gondolatát a gazdagodásról azzal fűzném tovább, hogy a kultúrát ápoló és fejlesztő szándéknak köszönhetően mára kialakult a Semmelweis Egyetemen a tudományos mellett, igényes kulturális közélet, ami azzal tetőzött, hogy méltó egyetemi helyet kapott a magas kultúra a Semmelweis Szalomban.

Könyvek és filmek

Ennek a szigorú mércével mért kultúrának vagy gyökere, vagy ága az, ami az egyetem testével szoros kapcsolatban van, s aminek legerőteljesebb iniciálója a Semmelweis Kiadó és Multimédia Stúdió. Ennek az immár több mint öt éve alakult egyetemi kulturális központnak orvos-képzőművész igazgatója, **Táncos László** nemcsak tudó-

mányos könyveket segít a világra, hanem a művészeti témájú könyvek kiadásán túl az egyetem vizuális arculatának alakításában is meghatározó a szerepe. A pergó film hatodik állomásán **Nász István** mikrobiológus virológus, **Nemes Attila** érsebész, **Tringer László** ideg- és elmegyógyász és **Vincze Zoltán** gyógyszerész professzorok voltak a főszereplők. Kimagaslóan értékes pályájukat és film-befoglalt gondolataik egy részét meg is ismerhettük a rövid bejátszásból. Már önmagában élményt ad az, ahogyan visszaemlékeznek, vagy beszélnek magukról, amihez ajándék a megélt idő adta letisztult gondolatfüzér a kíváncsi néző számára. A film rendező-szerkesztő riportere, **de Châtel Andrea** a még összevágásra váró mozgó képekből lebilincselő ígéretet mutatott a közönségnek, aki nem volt hálátlan. Az elismerő taps persze nemcsak neki, hanem az alkotótársaknak, köztük a filmek alanyainak is szólt. Andrea New

York város egyetemén tanult film- és színházrendezést, sokáig élt külföldön. Itthon esztétika tárgyából óráadó volt a Színház és Filmművészeti Egyetemen, de foglalkozik médiapolitikával is. Mint mondja, a dokumentumfilm a kedvenc műfaja, főként szociofilmeket készített. Lebilincselően tiszta képekkel, megmutatva az apró, intim részleteket, saját nézőpontját adta nekünk **Vízkelety Márton** operatőr. A vágó **Hoffer Zsolt**, s a könyvek tördelészerkesztője **Lévai András**: ők jegyzik a legújabb Titoknyitogató alkotásokat.

Mementók

Tulassay Tivadar rektor sem fukarkodott a dicséző szavakkal, mondván: megrázóan szép filmet készített Andrea a személyiségéből áradó szépség és a magas szintű képi technika művelésének köszönhetően. Ezt követően azokról a személyes szálakról és emlékekről beszélt, amelyek a négy professzorhoz fűzik. Az emlékállításnak öszövétségi példáját idézte abból az időből, amikor Izrael népe, mint a Vörös tengeren, száraz lábbal kelt át a Jordán folyón is, s emlékeztető kövek felállítását rendelte az Úr a népet vezető Józsuének, mondván „Válassz ki tizenkét férfit a nép közül, mind-egyik törzsből egyet, s parancsold meg nekik: Vegyetek innen, a Jordán közepéből tizenkét követ, vigyétek magatokkal, s ott, ahol az éjszakát töltitek, tegyétek le a táborhelyre.” (Józs 4.3, 4.4) Később Józsué nemcsak a táborhelyre, hanem a folyó közepének arra a

■ **Perner Ferenc és Tringer László**

helyére is hordatott 12 követ, ahol a frigyládát vívó papok száraz lábbal álltak. A film pereg tovább, és újabb kövek kerülnek a képletes táborhelyre, a Semmelweis egyetemi professzorok panteonjába.

Tolnai Kata

A Semmelweis Kiadó legújabb könyvei:

Megvásárolhatók:

LEGENDUS
Könyvesbolt

Budapest, Nagyvárad tér 4.
Semmelweis Egyetem, NET Aula
Tel., Fax: 210-4408

EOK
Könyvesbolt

Budapest IX., Tűzoltó utca 37-47.
Tel.: 459-1500/60000

www.semmelweiskiado.hu